



# Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

## Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

**Danskernes Historie Online** er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

### Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

### Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

### Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Beretning  
om  
Folkelig Dansk Realskole  
Flensborg  
ved Rektoren



---

Skoleaaret 1928-1929

8. Skoleaar. Beretning Nr. 7

---



Som dybest Brønd gir altid klare Vand,  
Og lifligst Drik fra dunkle Væld udrinder,  
Saa styrkes Slægtens Marv hos Barn og Mand  
Ved Folkets Arv af dybe, stærke Minder.  
Din egen Dag er kort, men Slægtens lang;  
Læg Øret ydmygt til dens Rod forneden;  
Aartusind toner op i Graad og Sang,  
mens Toppen suser imod Evigheden.

J e p p e A a k j æ r.

## SKOLENS LEDELSE.

Dansk Skoleforenings Bestyrelse:

Grosserer Cornelius Hansen, Formand.

Økonom Chr. Bøvad, Næstformand.

Fru K. Simonsen.

Redaktør L. P. Christensen.

Fisker R. Andersen.

Skolens Rektor:

Dr. phil. Andreas Hanssen.

Inspektør:

Emil Arps.

Forældræudvalg:

Grosserer Cornelius Hansen.

Fru Lieb.

Gasværksdirektør Madsen.

Skolens Kontor:

Duborgskolen, Riddergade 27.

### ELEVANTALLET: APRIL 1929.

	II R.	I R.	F.	IVa.	IVb.	IVc.	IIIa.	IIIb.	IIa.	IIb.	Ia.	Ib.	
1. Klasser:													
2. Elever:	20	20	41	34	19	19	35	30	28	35	22	24	327
3. Piger:	10	7	38	11	19	—	14	10	13	15	11	11	159
4. Dreng:	10	13	3	23	—	19	21	20	15	20	11	13	168
5. Nord f. Gr.:	6	6	—	6	—	2	11	—	2	6	—	9	48
6. Syd f. Gr.:	14	14	41	28	19	17	24	30	26	29	22	15	279
7. Udenbys:	7	9	—	10	1	6	16	2	2	13	2	11	79
8. Indenbys:	13	11	41	24	18	13	19	28	26	22	20	13	248

Afgang i Aarets Løb: 29, Tilgang 20.

Afgang d. 1. April 1929: 78, Tilgang 92.

### UNDERVISNINGSPLANENS ÆNDRING.

Efter Skoleforeningens Aarsmøde den 11. Maj 1928 er der ført en Række Forhandlinger med Byens Skolemyndigheder, med Forældre-kredse og med Lærerne angaaende en Ændring af Skoleforholdene baade ved den danske Kommuneskole og ved Duborgskolen. Forhandlingerne er resulterede dels i en Henvendelse fra Forældræudvalget ved Kom-muneskolen om Bygningen af en ny Kommuneskole for Elever fra 6 til 10 Aar, dels i Vedtagelsen af visse Ændringer i Duborgskolens Undervisningsplan. Disse Ændringer tilsigter især at gøre det muligt, at alle 10-aarige Elever i den danske Kommuneskole overføres til Duborgskolen. I denne Anledning har Skolens Ledelse afsendt følgende Skrivelse til Regeringen i Slesvig:

(Dansk Mellem- og Realskole)  
Dänische Privatschule  
Rektoratet.

Duborgskolen, Flensborg,  
den 14. December 1928.

Bei Verhandlungen zwischen der Leitung der hiesigen Schule und deren Elternkreis ist eine Aenderung der Stundenverteilung für einzelne Fächer beschlossen worden, sodaß in Zukunft mehr Rücksicht genommen werden soll 1) auf die gute oder weniger gute Begabung der Kinder. 2) auf die für das Grenzgebiet verständliche Forderung des praktischen Lebens, den Kindern eine besondere Ausbildung in der deutschen und dänischen Sprache angedeihen zu lassen.

Der geänderte Plan zeigt folgendes:

- A. Die Kinder haben gemeinsamen Lehrplan für die I. und II. Klasse. Englisch fällt fort. Dänisch wird erhöht mit 1 + 1 Stunde, Deutsch mit 2 + 3 Stunden.
- B. In der III. und IV. Klasse werden die Kinder in eine theoretische und eine mehr praktische Reihe geteilt.
- 1) Die praktische Reihe: Der Handfertigkeitsunterricht wird erhöht mit 2 + 2 Stunden; der Kochunterricht mit 2 + 0, Zeichnen mit 1 + 1, Dänisch mit 0 + 1, Deutsch mit 2 + 2 Stunden. Englisch und Mathematik fallen fort.
- 2) Die theoretische Reihe: Englisch und Mathematik wird beibehalten, jedoch nur in der IV. Klasse. Deutsch und Dänisch wie in der praktischen Reihe. Außerdem wird im Pensumplan der Fächer zu bemerken sein, daß diese Kinder ein Examen als Schulziel haben.
- C. Die Fortbildungsklasse bleibt unverändert, sie wird als die Fortsetzung der praktischen Reihe angesehen.
- D. I. und II. Realklasse:  
Dänisch wird erhöht mit 1 + 0, Deutsch mit 1 + 1.  
Religion und Bibliotheksunterricht fallen fort für die I. Realklasse.  
In der II. Realklasse fällt eine Stunde Englisch fort.
- Im übrigen wird die nun geltende Stundenverteilung im wesentlichen beibehalten. Ein Plan wird beigefügt.

Ich ersuche ergebenst, den hier skizzierten Plan zu genehmigen und, da beabsichtigt wird, denselben zu Ostern 1929 in Kraft treten zu lassen, uns baldmöglichst einen Bescheid zukommen zu lassen, damit rechtzeitig die nötigen Vorbereitungen getroffen werden können.

An  
die Regierung, Abtlg.  
Kirchen- u. Schulwesen  
Schleswig.

Ergebenst  
sign. Andreas Hanssen,  
Rektor, Dr. phil.

#### A A R S P R Ø V E N.

Da alle Klasser i Vinterens Løb havde været fremme til mundtlig Prøve ved Klasse-Forældremøder, indskrænkedes Aarsprøven til skriftlig Prøve i Dansk, Tysk og Regning. Dog blev Realklassen prøvet i alle de Fag, der læses. Den skr. Prøve fandt Sted i Dagene 9., 12. og 13. Marts, medens Realklassens Prøve blev afholdt i Dagene 13., 15. og 16. Marts.

## FERIEPLANEN.

Ferierne fastsættes af Overpræsidenten for Slesvig-Holstein og er fælles for Skoler i dette Omraade. For Aaret 1929—1930 gælder — ifølge offentligt fremkomne Meddelelser — følgende Ferieplan (begge Dage medregnede som Ferie dage):

Paaskeferien: 24. Marts—4. April; Pinseferien: 18. Maj—27. Maj; Sommerferien 6. Juli—8. August, Efteraarsferien: 4. Oktober—16. Oktober; Juleferien: 22. December—6. Januar. Skoleaaret slutter 8. April 1930.

## SKOLEBESØGET.

I Skoleaaret 1928/29 er der holdt Skole i 227 Dage.

1. Besøgte Skoledage .....	95,00 %
2. Forsømmelser:	
paa Grund af Sygdom .....	3,23 %
med lovlig Grund .....	0,82 %
uden lovlig Grund .....	0,04 %

## SUNDHEDSTILSTANDEN.

Skolelægens Beretning for 1928—1929.

En indgaaende Undersøgelse underkastedes Eleverne efter Oplagelsen i Skolen, efter Oprykning til 4. Klasse og før Afgang fra Skolen. Resultatet noteredes for hvert Barn i et Sundhedsark, og heri noteredes Barnets overstaaede Sygdomme, Størrelse, Vægt, Brystmaal, almindelig Konstitution, Legemets Fejl og Svagheder og Tændernes Tilstand. Særlige Undersøgelser foretoges endvidere for at udvælge Børn til Kakao-bespisning eller til et Ferieophold.

Børnenes Sundhedstilstand var i Almindelighed god. Af Influenza-Epidemien, som hærgede Byen i Februar og Marts Maaneder (1929), synes Børnene at være næsten helt forskaanede.

### Statistik.

Elevernes Konstitution:	God:	Mellem-	Daarlig:
Drenge:	32,7 %	58,5 %	8,5 %
Piger:	39,7 %	51,2 %	9,1 %

Efter Sundhedsarkene noteredes: (Dr.: P.): Tuberkulose (0:0), Skrofulose (2:0), smaa Kirtler (32:17), Magerhed (12:8), Blegkot (16:20), Hjertefejl (3:5), Tegnet af Rachitis (9:4), Skoliosis (4:0), Daarlig Holdning (24:16), Hofte- og Benskade (1:1), Øjensygdom (13:6), Synssvækkelse (8:12), Ørensygdom (4:2), Tunghørighed (paa begge eller 1 Øre) (6:6), Daarlige Tænder (25:18).

Tænder:	Gode	mellem:	daarlige:
Dr.:	24,2 %	59,5 %	16,3 %
P.:	26,3 %	58,7 %	14,9 %

Talefejl (0:0), Polyper (3:0), Hævede Mandler (16:17), Hudsygdom (2:6).

Flensborg, den 19. 4. 1929.

Dr. Jensen.

## SKOLENS FRIVILLIGE IDRÆT.

Paa Grund af Skolens store Afstand til Boldplads kan der om Sommeren ved Gymnastiktimernes Anvendelse til Sport og Idræt ikke naas, hvad der paa disse Omraader var ønskeligt. Enkelte Idrætsgrene som Svømning og Roning vilde det endogsaa i selve Skoletiden være ganske udelukket at arbejde med.

For at afhjælpe dette har Skolen de 2 sidste Aar indbudt Eleverne til frivilligt at deltage i Sport og Idræt, der under en Lærer eller Lærerindes Ledelse er henlagt til Eftermiddagstimer uden for den egentlige Skoletid.

Baade Piger og Drengene meldte sig, som nedenstaaende Opgørelse for sidste Aars Arbejde viser, saa rigeligt, at der straks maatte begyndes med flere Hold, der baade efter Alder og Interesser blev sammenstillet saa godt som muligt. For Pigernes Vedkommende gik Ønskerne mest i Retning af Lege og Boldspil, for Drengenes havde den egentlige Idræt og de kraftigere Boldspil Overtaget. Hertil kom saa tillige Roning og Svømning.

Alt i alt har der været undervist i 7 forskellige Hold, nemlig 3 Pigehold og 4 Drengehold. 2 Drengehold undervistes i Roning og Svømning. Af Hensyn til Baadens Størrelse var hvert Hold dog kun paa 10 Deltagere, medens der var op til 30 Deltagere i de øvrige Hold. Det samlede Tal var 121, nemlig 55 Piger og 66 Drengene. Om Sommeren undervistes der 18 Timer ugentlig, og om Vinteren 12. Intet Hold havde under 1½ og intet over 4 Timers ugentlig Undervisning.

Øvelserne i Idræt har overvejende været Løb og Spring. Spyd- og Diskoskast er der endnu ikke naaet frem til. Ved disse Øvelser, hvis Stillinger og Bevægelser vel nok tør betegnes som al Idræts højeste formelle Maal, er Føremomentet imidlertid saa stort, at Skolen her maa vente, til Eleverne naar den Sportskultur, disse forudsætter. For ikke at opfatte dette som et Udtryk for, at Skolens Drengemateriale sportslig set er saa temmelig ukultiveret, skal der gøres opmærksom paa, at Undervisningen foregaar i Hold paa indtil 30 Drengene, hvorved Faren i ganske særlig Grad øges. Hertil kommer saa tillige, at Eleverne fra Realklasserne, for hvem disse Øvelser vilde være særlig egnede, af Hensyn til Lektier og andre Hjemmearbejder normalt ikke deltager i den frivillige Idræt. I ren teknisk Henseende staar Flensborgdrengene sikkert ingenlunde tilbage for Drengene i Kongeriget. Og nord for Kongegaaden vil man sikkert lede forgæves efter Drengene — og Piger med —, der i Langbold (Schlagball) har større Sikkerhed i at gribe og aflevere en Bold end her.

Søsporten faar her som alle Steder sin egen Karakter. Dens Værdi er uomtvistelig, og dens praktiske Nytte let at paavise. De fleste Drengene elsker Havet. En rask Tur paa Søen er ofte Eventyrets Virkeliggørelse eller deres Længsels eller Drømmes nærmeste Maal. I en Søfarts- og Havneby som Flensborg kunde man derfor vente, at endnu flere Drengene, end Opgørelsen viser, vilde melde sig til denne Sport. Forklaringen maa vel ofte søges i Forældrenes Ængstelse eller i det ganske naturlige, at det i vore Dage er ganske umuligt at faa Tid til at deltage i alt det, en Dreng indbydes til.

Der er undervist baade i Roning og Sejlsport. Søspejdernes Baad »Peder Most« er benyttet. Naar Vandets Temperatur tillod det, er der



MED »PEDER MOST« PAA FLENSBORG FJORD.  
Sommeren 1928.

tillige undervist i Svømning. Desværre er der i de Aar, Undervisningen har været i Gang, langtfra naaet det i Svømning, der har været Maalet. Nogle har lært at svømme; men ingen har naaet til at aflægge Frisvømmerprøven. Den største Hindring for at naa et Resultat er Sommerferien, der ubarmhjertigt slaar Hul i Arbejdet. Fortsætte frivilligt i Ferien er udelukket, da Drengene spredes over hele Danmark. De 2 sidste Somres upaalidelige og kølige Vejr har desuden virket meget generende. Hertil kommer tillige, at det i Virkeligheden er langt vanskeligere at undervise i Svømning fra Baad end fra en afpasset Tømmerflaade.

Med denne Form for frivillig Idræt har Skolen givet Eleverne et Tilbud, der naturligvis ikke kan erstatte et lige saa stort Antal Timer paa Skolens faste Timeplan, men dog i ikke ringe Grad afhjælpe et Savn. For de Forældre, der ønsker Kontrol med deres Børns Fritidsbeskæftigelser, kan det tillige være en god Hjælp, at denne Idræt netop er lagt som Eftermiddagstimer uden for Skoletiden. For Skolen er det en Opmuntring, at Eleverne har benyttet sig saa godt af dette Tilbud, at Timerne har kunnet fortsættes om Vinteren i Gymnastiksalen, hvor det saa selvfølgelig bliver Gymnastik og enkelte Boldspil, der træder i Idrættens Sted.

Bernhard Hansen.

#### LÆRERKOLLEGIET.

Rektor, Dr. phil. Andreas Hanssen, f. 4. 3. 1879, ans. 1. 8. 1921.

Inspektør Emil Arps, f. 30. 10. 1861, ans. 1. 8. 1921.

Lærer Niels Juel Billum, f. 24. 8. 1896, ans. 1. 4. 1922.

Lærer, cand. theol. & mag. Carl N. Bock, f. 30. 9. 1897, ans. 1. 10. 1926.

Lærer Dirk Dirks, f. 3. 3. 1901, ans. 1. 4. 1923.

Lærer Heinrich Fischer, f. 3. 3. 1904, ans. 1. 4. 1926.

Lærer, cand. phil. Bernhard Hansen, f. 23. 1. 1893, ans. 1. 4. 1922.

Lærer Henrik Larsen Henriksen, f. 5. 5. 1896, ans. 1. 4. 1923.



Lærer Peder Jensen, f. 3. 8. 1893, ans. 1. 5. 1923.

Lærer Ejnar Olesen, f. 8. 2. 1895, ans. 1. 10. 1922.

Lærer, cand. mag. O. G. Worsøe Schmidt, f. 10. 3. 1894, ans. 1. 5. 1922.

Lærerinde, Frk. Magda Flogt, f. 13. 1. 1901, ans. 1. 4. 1922.

Lærerinde, Frk. Elisabeth Madsen, f. 1. 5. 1878, ans. 19. 10. 1920.

Lærerinde, Frk. Inger Margrethe Ottosen, f. 2. 5. 1897, ans. 15. 4. 1927.

Lærerinde, Frk. Thyra Petersen, f. 14. 6. 1876, ans. 1. 4. 1922.

Handgerningsl., Frk. M. Schlesinger, f. 12. 4. 1885, ans. 12. 9. 1921.

Vikar, Frk. Elna Christensen, f. 12. 11. 1905.

Frk. Thyra Jacobsen er efter fem Aars Virksomhed ved Duborgskolen atter blevet ansat ved Københavns Skolevæsen. I hendes Sted er Frk. Elna Christensen blevet knyttet til Skolen, foreløbig som Vikar.

Hr. D. Dirks og H. Fischer har med Stipendium fra Skoleforeningen været Deltagere i Pädagogischer Kongress i Berlin i Dagene 12.—17. April 1928.

Hr. Henriksen har med Stipendium haft Fortsættelseskursus i Kemi paa Statens Lærerhøjskole 9.—24. Juli.

Frk. Ottosen og Frk. Sjørølev har haft Gymnastikkursus paa Askov Højskole 23. Juli—11. August.

Hr. Dirks har med Stipendium haft afsluttende Tegnekursus i København 9. Juli—4. August.

Hr. Bernhard Hansen har med Stipendium haft Kursus i Engelsk (Silkeborg) 8. Juli—22. Juli, og i Bogføring (København) 23. Juli—4. August.

Frk. Thyra Petersen har paa Grund af Sygdom et Aars Orlov fra 1. August 1928. Frk. Helga Sjørølev vikarierer.

Hr. C. N. Bock har fra medio Oktober til medio Januar opholdt sig i København for at afslutte sine Studier til Skoleembedseksamen. Hr. Hans Meng vikarierede.

Under Frk. Magda Flogts Sygdom i December og Januar har Frk. Marta Diedrichsen vikarieret ved Undervisningen i Skolekøkkenet.

#### LÆRERMØDER.

I Løbet af Skoleaaret er der afholdt 5 større og flere mindre Lærermøder.

## FORÆLDREMØDER.

Til at planlægge Forældremøderne for det kommende Vinterhalvaar — sammen med Rektoren og Forældredvalget — genvalgtes for et Aar Frk. Th. Petersen, Hr. P. Jensen og Hr. Worsøe Schmidt. Paa Lærermødet den 11. Juni vedtoges det at gennemføre en Række Forældremøder væsentlig efter samme Plan som forrige Aar.

Det første Klasse-Forældremøde fandt Sted Tirsdag den 25. September og gjaldt Realklasserne. I II. Realklasse havde Hr. Bernh. Hansen Fysik og Hr. Worsøe Schmidt Dansk. I I. Realklasse havde Hr. P. Jensen Regning og Hr. Bock Dansk. Mødet var godt besøgt. Efter Undervisningen samledes Forældre og Lærere til et Samvær med Tale og Sang.

Mandag den 22. Oktober afholdtes Forældremøde med Fjerde-Klasserne. I IVa. havde Hr. Worsøe Schmidt Engelsk og Hr. Olesen Naturhistorie, i IVb. havde Hr. Henriksen Fysik og Frk. M. Flogt Regning, i IVc. Hr. Fischer Tysk og Hr. Bernh. Hansen Regning. Omkr. ved 60 Forældre overværede Undervisningen og deltog i det efterfølgende Samvær.

Tredie-Klasserne og den tilsvarende Forældrereds samledes Onsdag den 7. November. Hr. Dirks og Hr. Meng havde henholdsvis Dansk og Historie i IIIa., Hr. Jensen og Frk. Madsen havde Dansk og Tysk i IIIb. Mødet var stærkt besøgt.

Torsdag den 15. November havde vi en Gymnastikaften. Hr. Henriksen havde Gymnastik med Drengene fra II. Real, og I. Real. Frk. Ottosen havde Gymnastik med Pigerne fra de samme Klasser. Til Slut dansede Pigerne Folkedanse under Frk. Ottosens Ledelse. — Aftenen var nærmest en Prøve før Stævnet sammen med Sønderborgerne.

Mandag den 26. November afholdtes Forældremøde med Anden-Klasserne. I IIa. havde Hr. Fischer Regning og Frk. Sjørsløv Historie, i IIb. Hr. Henriksen Fysik og Frk. Madsen Tysk.

Fortsættelsesklassen havde sin særlige Aften Onsdag den 5. December. Ved denne Lejlighed var Elevernes Arbejder i Tysk, Dansk, Maskinskrivning, Bogholderi, Stenografi og Haandgerning fremlagt i et Par Lokaler. Ved det efterfølgende Møde, hvor godt og vel 150 Personer var til Stede, blev der gjort rede for Klassens Arbejde af Rektor, Dr. Hanssen, Insp. E. Arps, Frk. M. Flogt, Hr. Dirks, Hr. Olesen og Hr. Bernh. Hansen. Der afsluttedes med, at Klassens Elever enkeltvis eller i Grupper fremsagde en Række danske Digte og fortalte om danske Digtere.

Torsdag den 6. December holdtes et lille Forældremøde med Forældre for Realklasserne. Her drøftedes Mulighederne for Studium til Studentereksamen.

Ousdag den 12. December afholdtes paa Duborgskolen et Fællesmøde for Forældre fra den danske Kommuneskole og fra Duborgskolen. Der forhandlede om visse Ændringer af Kommuneskolens Organisation og om Ændringer i Duborgskolens Læseplan. Om begge Dele viste der sig fuldstændig Enighed, og man vedtog at rette Andragende til Myndighederne i Overensstemmelse hermed.

Første-Klasserne og deres Forældrereds havde Møde Torsdag den 10. Januar. I Ia. havde Frk. Sjørsløv Dansk og Frk. Ottosen Engelsk. I Ib. havde Frk. Christensen Regning og Hr. Meng Tysk. Omt. 55 Forældre overværede Undervisningen og deltog i det efterfølgende Samvær. Ved denne Lejlighed talte Rektoren om Forholdet mellem de saakaldte »praktiske« Fag (Dansk, Tysk og Regning) og de andre Fag og udtrykte Haabet om, at det Krav, der fra mange Sider i Danmark lød om, at Skolen først og fremmest skulde være praktisk, ikke maatte føre til den Yderlighed: at der ikke blev Lejlighed til at føre Børnene ind i de store Værdier, som fulgte med Undervisningen i Religion, Historie og Naturfag. I den følgende Diskussion deltog Pastor Noack og Frk. Elisabeth Madsen.

Et afsluttende Forældremøde og Skolemøde fandt Sted den 7. Marts. Et Elevkor under Ledelse af Frk. Ottosen sang nogle flerstemmige Sange, hvorefter Biskop, Dr. Valdemar Ammundsen holdt et tankevækkende Foredrag om »Hvorledes skal vi hjælpe de unge med at finde deres Vej?« Mødet var stærkt besøgt, og den store Forsamling begav sig efter Foredraget ned i Gymnastiksalen, hvor Elevernes skriftlige Arbejder i Dansk, Tysk, Regning m. m., og Arbejder i Sløjd, Haandgerning og Tegning var fremlagt til Eftersyn.

#### BIBLIOTEKERNE.

Bibliotekarerne, Frk. E. Madsen og Hr. D. Dirks meddeler:

Lærerbiblioteket forøget med 61 Bind,  
samlet Antal (882 + 61) = 943 Bind.

Børnebiblioteket forøget med 13 Bind, Gave fra P. Drost. II. R. (818 + 13 = 831), udgaaet som slidt op: 20 Bind; samlet Antal 811 Bind.

Haandbiblioteket til Anvendelse ved Undervisning i Bøgers Brug er i Aarets Løb forøget med 2 Bind; det omfatter 213 Bd., foruden 22 Bd., der haves som Laan fra Flensborghus Bogsamling, og 18 Bd. fra Lærerbiblioteket.

Udlaanet i Børnebiblioteket: Samlet Udlaan 968 Bind. IV. Kl.: 46 Laanere. III. Kl.: 52 Laanere. II. Kl. 53 Laanere. Elever fra Realklasserne henvises til Flensborghus Bogsamling.

#### SKOLESPAREKASSEN.

Forretningsføreren, Hr. Lærer P. Jensen, meddeler:

Aaret 1. 4. 1928—31. 3. 1929 kan for Skolesparekassens Vedkommende ikke betegnes som noget særlig godt Aar. Den store Arbejdsløshed saavel som de vanskelige økonomiske Kaar i det hele taget bærer sandsynligvis en ikke ringe Del af Skylden herfor.



AFGANGSKLASSEN 1928.  
Tysktime hos Insp. E. Arps.



EFTER GYMNASTIKTIMEN.

Af Skolens Elever har 219 (69,00 %) været Sparere. Af disse har 191 sparet i Mark og 28 i Kroner. Af Marksparerne er der i Aarets Løb opsparet 1547,66 Mk., altsaa 8,10 Mk. i Gennemsnit. Af Kronesparerne er der opsparet 257,35 Kr., altsaa 9,19 Kr. i Gennemsnit. Ialt er der foretaget 2166 Indskud.

I Rente er der tilskrevet 209,53 Mk. og 50,08 Kr.

Til Elever, som gik ud af Skolen eller konfirmeredes, er der udbetalt 1743,30 Mk. og 511,13 Kr.

#### LEGATER.

Nikleander Nissens og Ninus Nissens Legat er i Aar uddelt til Christian Harck (I. R.). Rentebeløbet var 397 Kr. 62 Øre. — Legatets Bestyrelse er Borgmester Kaper og Grosserer Cornelius Hansen, i Samraad med Skolens Rektor.

Mørk-Hansens Legat, stiftet af Enkefru J. Mørk-Hansen, Esperance-Allé 9, Charlottenlund, og hendes Datter Katrine Mørk-Hansen. Uddeles af Skolens Rektor. Rentebeløbet var 82 Kr. 60 Øre. Det tildeltes Eleverne Andrea Ruus og Andreas Petersen i I. R. med Halvdelen hver.

Provst Simonsens og Hustrus Legat for Duborgskolen i Flensborg (nyoprettet) er i Aar uddelt til Rigmor Kylling (I. R.). Rentebeløbet var 109 Kr. 56 Øre. — Legatets Bestyrelse er Borgmester Kaper og Grosserer Cornelius Hansen, i Samraad med Skolens Rektor.

Antikvar Carl Julius Petersens Hjælpefond har i Aar bevilget os 400 Kr. De gaar til Fripladser paa Skolen.

Hr. Sagfører Chr. Linde, Fredensborg (født i Flensborg 1864), har skænket Skolen et Medlemsbevis paa »Landeværnet«. Beviset lyder paa 200 Kr. — Ligeledes har Hr. A. Hvidberg, Vedbæk, skænket et Medlemsbevis, der lyder paa 100 Kr.

Hr. Chr. Linde har for tredje Gang skænket 50 Kr. til Præmier til flittige Elever, der har afsluttet Realeksamen. Beløbet er i Aar blevet anvendt saaledes, at Johanne Kock og Willy Petersen hver har modtaget Sølvtoj (Ske og Gaffel) med følgende Inskription: »Chr. Linde og Hustru, Fredensborg. Duborgskolen 1929.«

#### G A V E R.

Til Eleverne: Fra Pastor K. Grøn, Kvivig pr. Thorshavn: 20 Bind Ungdomsbøger samt Bogmærker, Sanghefter og Billeder. Seminarielærer S. M. Sørensen, N. Nissum, og A. C. Hoppé, Barslev pr. Hvidovre: 246 Eksempl. af Julebogen »Mod Jul«, 1927. Fra »Hejmdal«-Studenternes Stileudvalg ved R. L. Balslev, Kong Georgs Vej 22: ca. 100 Bd. Ungdomsbøger som Stilepræmier til Duborgskolen, Kommuneskolen og Skolerne i Landdistrikterne. Fra Flensborg-Samfundet ved

Fru Louise Wright og Frk. Stephanie Ankjær: ca. 70 Julehefter. Fra Fru E. Høeg Albrettesen, Vinkelvej 14 I, København V.: Haandsyede Lommelørklæder, Servietringe og Bogmærker. Fra Sprogforeningen ved Bibliotekar Jacob Petersen: 81 Værker af dansk Litteratur og Historie, dels til Konfirmandgaver, dels til Flidspræmier. Sløjdsinspektør Krog Clausen, København: Et Sæt Værktøj som Flidspræmie til en dygtig Sløjder. Lærer Jøf Tange, København: 2 Bind af Ingemanns Romaner.

Til Lærerbiblioteket og Skolens Læsestue: Fra Arkivar Holst Jørgensen, Vendersgade 33 IV, København K.: »Die preußische Geschichte vor den Schranken der Justiz« von Dr. P. Bartels. Fra Postassistent Knud Kannik, Christiansvej 19, Charlottenlund: »Set. Knuds Gilde«. Fra Bibliotekar Frk. Stephanie Ankjær: Olrik, Danske Heltesagn. Fra Overbestyrerinde Frk. M. Steinthal, N. Zahles Skole: Nathalie Zahle, Til Minde. Fra Gasværket i Flensborg: Semmer-Kuhns Experimental-Physik. Phv. Førstelærer Julius Hesen: »Danmarks Søfart og Søhandel« I—II. Fra Knud Hee Andersen og Hilmar Ødum to Eksempl. af deres Bog om »Paa Opdagelse i Naturen«. Fra Frk. Sophie Alberti, Kvindelig Læseforening, København: 6 Bind »Ude og Hjemme« 1878—84. Fru Amtsretssekr. Nielsen, Moltkegade 1c, Flensborg: Andree-Handatlas (4. Udg.). Frk. Emilie Hoffmann, N. Farimagsgade 62, Kbhvn.: Ewald Tang Christens Æresbog og Danske Sømands Julebog. Fra »Højres Fond« ved cand. Fischer: Vilh. Madsen: Absalon. Fra Adjunkt, Frk. Gregersen, Sønderborg: Jordan rundt 1891. Fra Fru Sofie Callesen, Flensborg: Fredensborg, Det Danske Kongehus og dets Slægt I—II (Nummereret Eksemplar i Guldsnit). Købmand Fr. Hellerung, Flensborg: Brehm: Dyrenes Liv I—III, og Stanley: I det mørkeste Afrika I—II. Sagfører Viale, Grenaa: 6 Bind om Europæiske Sommerfugle (Tekst og Billeder).

Til Skolens Udsmykning: Fra Frk. Emilie Boldt †: Et Billede: Kristus taler fra Skibet. Fra Grosserer Cornelius Hansen: Et Billede: Frederik den Syvende.

Til Skolens Samlinger: N. J. Billum: Et Dokument (Op- raab) fra 1848. Malermester Gregersen: Slange-Stjerne (fra Flensborg Havn). Arbejder Peter Schmidt, Oluf Samsonsgang, Flensborg: Flint-Redskaber fra Oldtiden. Fra Repræsentant Chr. V. Alexander, Ringstedgd. 6, St., København Ø.: En smuk og værdifuld Samling af nordiske Mønter fra Tiden efter 1860. Samlingen omfatter 122 Mønter og er fremkommet bl. a. ved Korrespondance med Sveriges og Norges Rigsbanker.

Fra tidligere Skolebetjent Petersen, nu boende Plætners Asyl, Flensborg: En illustreret Bibel, trykt i Lüneborg 1723.

Desuden er der indkommet enkelte Gaver til Kakaostuen, saaledes fra Kontrollør Hansen, Tinglev, og Skuespiller Miskow Makwarth. Endelig fra Haderslev Kathedralskole og Aarhus Kathedralskole, der hvert Aar rækker Duborgskolen en hjælpende Haand.

Vi siger alle disse gode Venner Tak for Gaver og for Hilsener, der fulgte med! Det er for dem, der virker ved Skolen, en stor Opmuntring, og vi haaber, at vore Venner ikke bliver trætte.

## FORTSÆTTELSESKLASSENS AARHUSREJSE.

Det er en baade smuk og fortjenstfuld Opgave, Grænseforeningen for Aarhus og Omegn for anden Gang har løst ved at indbyde Skolens Fortsættelsesklasse til et otte Dages Besøg i Aarhus i Efteraarferien.

Der er dem, der har spurgt, om det virkelig var muligt at lægge et Program for saa mange Dages Besøg i Aarhus. Hvis det ikke vilde sprænge Aarsberetningens Rammer, kunde man som Svar fristes til at optrykke det af Grænseforeningens Formand, Forretningsfører Th. Larsen, saa udmærket udarbejdede Program, og velkommende vilde vist, som det er gaaet andre, lære at forstaa, at Aarhus og Omegn i Virkeligheden har forbavsende meget at byde paa, og at Vanskeligheden ved Programmet mere bestaar i at udvælge end i at kunne fortsætte. Aarhus er en By med mange Seværdigheder, Omegnens Natur er rig og vekslende, og Programmet var mangesidigt i Forhold dertil. Rejsens Højdepunkt blev dog sikkert Kongerevuen paa Thorsager Mark, en uforglemmelig Oplevelse for os alle.

Men en Skolerejse som denne er ikke blot skiftende Indtryk, ikke blot at høre og at se. Kunde Eleverne ved deres Indleven i de mange gæstfrie Aarhushjem skabe øget eller ny Interesse for danske Grænsekaar, samtidig med at de faar lært dansk Hjemliv at kende, kan saadan en Rejse skabe Værdier, der ikke direkte lader sig udmaale; men som kan faa Betydning langt ud over Øjeblikkets Oplevelser.

Grænseforeningen for Aarhus og Omegn har Ære af den Rejse, den har planlagt og virkeliggjort. Men her som alle andre Steder gælder det, at Opgavens Løsning kræver sine Mænds Indsats, og naar Skolen derfor bringer Grænseforeningen sin hjertelige Tak, adresseres den i særlig Grad til Hr. Forretningsfører Th. Larsen og til Hr. Fabrikant Stampe og Frue. Fra først til sidst var det disse tre, der omsorgsfuldt og ved Tilsidesættelse af eget Arbejde sørgede for, at alt kom til at gaa, som det skulde. pb.

## REALKLASSENS OG FORTSÆTTELSESKLASSENS TUR TIL SLESVIG OG DANNEVIRKE

den 31. August—1. September.

Denne Gang skal Eleverne selv have Lov til at skrive Rejseberetningen, idet efterfølgende Linjer er Uddrag og Citater af Stile, som I. Reals Deltagere i Slesvigturen har skrevet:

»Det er efterhaanden blevet Skik paa Duborgskolen, at I. Real skal en Tur ned til Sydslesvig for at se noget af det gamle, danske Land, der har saa mange minderige Steder. Endelig kom Turen til os, idet vi skulde derned sammen med Fortsættelsesklassen.

Vi startede da med godt Humør — og i straalende Solskin — den 31. August Kl. 3 fra Jernbanebroen og cyklede fremad, to og to i en lang Kolonne, med vore Klasselærere og Hr. Ejerslev som Førere. Da vi kom til Jaruplund, skulde vi ind at se den danske Privatskole. Vi kom ind i et hyggeligt lille Klasseværelse, og jeg fik straks en bange Anelse om, at vi skulde begynde paa Skolen igen; men heldigvis viste det sig, at Lærerinden blot vilde holde en lille Tale, hvorefter vi sang en Fædrelandssang. Derpaa fortsattes Turen. Landevejen til Slesvig fører jo gennem en Egn, der rummer saa mange gamle Minder fra Krigene i

1848 og 1864: Sankelmark med dens Mindesmærker for de faldne, Oversø med dens gamle Kirke, Helligbæk og Isted. Her blev vor sydlige Hjemstavns Historie levende for os. Mest Indtryk paa os gjorde vistnok den danske Soldats Grav i den ensomme Skov og Læssøes og Schleppegrells Mindestene ved Isted. — Fra Isted tog vi lige til Slesvig, som vi naaede ved Ottetiden.

I »Slesvighus« spiste vi Aftensmad, legede lidt i Salen og »gik saa til Sengs«, hvilket i dette Tilfælde betød, at vi med Tæppe om os søgte Hvile paa Sofaen eller paa Gulvet. Megen Søvn gav det ikke den Nat; men hvad gør det; naar man er paa Cykletur, maa man tage det, som det er. Nogle af os, især et Par Piger, gjorde deres bedste til, at vi ikke fik megen Søvn den Nat. Allerede Kl. 5 — efter 4—5 Timers Søvn — var vi igen paa Benene, og saa gik Turen i den dejlige Morgenstund ud til Dannevirke, det ældgamle danske Værn, der gaar fra Slien mod Øst til Træaa mod Vest. Fra Valdemarsmuren havde vi den dejligste Udsigt ud over det flade Landskab, og langt, langt ude i Horisonten skimtedes Højbroen ved Rendsborg. Derpaa kørte vi hen til Runestenen — der ligesom Døbestenen ved Helligbæk talte sit tavse Sprog — og til Halvkredsvolden, som er noget af det smukkeste ved hele Dannevirke.

Ved Ottetiden var vi igen i »Slesvighus«, drak Morgenkaffe og gik saa til Domkirken. Vi saa den pragtfulde Altertavle, som er udskaaren af Hans Brüggemann, Gravkapellet med dets mange Kister og den gamle Processionsgang. Vi forlod saa Domkirken og styrede vor Gang hen til Michaeliskirkegaarden, hvor der findes nogle Krigergrave.

Herefter stod en Time til vor Raadighed, som vi benyttede til at gaa rundt i Byen. Kl. 12 samledes vi i »Slesvighus« for at spise til Middag. Derpaa begav vi os paa Hjemvejen. Før vi kørte, udbragte vi et Leve for Værten og Værtinden, der havde gjort saa meget for os. Turen forløb uden større Uheld, og ved 5—6-Tiden var vi igen hjemme.

Vi var alle — baade Lærere og Elever — enige om, at det havde været en udmærket Slesvigtur, som vi længe vil mindes.» C. B.

#### A F G A N G S K L A S S E N S K Ø B E N H A V N S T U R .

Afgangsklassen har mange strenge Arbejdsdage, det kan ikke være andet; men foruden de festlige Stunder i Løbet af Skoleaaret, som dens Elever har fælles med deres yngre Kammerater, saa skænkes der dem gennem Københavnsturen i Oktoberferien en Uge, fyldt med Oplevelser, saa fornøjelige og festlige, at de i Mindet maa kunne fortrænge Erindringen om mange slidsomme Tiner.

Det er »To Løver's« Studenterudvalg, »Hejmdal«, der — med de fire gamle sønderjydske Foreninger i København som økonomiske Garanter — planlægger og gennemfører Besøget, og det var et ganske fortræffeligt og veltilrettelagt Program, som Rejseudvalget, hvis Formand er Sundvedboen stud. mag. Jørgen Paulsen, med Bistand af »Hejmdal's« energiske Formand, Adjunkt K. Kretzschmer, havde udformet.

Det var righoldigt og afvekslende uden at være overlæsset. Det bød ikke blot paa Museumsvandring, men i lige saa høj Grad paa Besøg i Institutioner som Kvindelig Læseforening, Regensen og Studenterforeningen, i Raadhuset og i Rigsdagen, samt — hvad der mere end alt andet fængslede Eleverne — paa Kig ind i store, arbejdende Virksomheder som Den kgl. Porcelænsfabrik, Tuborg, Telefonselskabet, Ford-



Fabrikken i Sydhavnen og Flyvehavnen i Kastrup. To Teaterbesøg, i Folketeatret og i Det kgl. Teater, og et Par Aftenfester i en noget større Kreds, blandt Statsskolens Lærere og Elever i Hillerød og blandt Hejmdalere og andre gode Venner i Studenterforeningen, hidrog yderligere til at sætte Humøret op.

Alt andet uførtalt blev vel nok Hillerødturen, hvor vore Elever tilbragte Dagen sammen med jævnaldrende Kammerater, den fornøjeligste Oplevelse paa hele Rejsen. Statsskolens Elever og Lærere, ikke mindst de to, der havde trukket det største Læs ved Forberedelserne, Lektor P e t t e r s o n og Adjunkt N e e r g a a r d, er vi meget taknemlige for den venlige Modtagelse.

Men ikke mindre Tak er Klassen og dens Lærer paa egne og Skolens Vegne alle dem skyldige, der under Besøget har aabnet deres Hjem for os, beværtet os og vist os rundt, og selv med Fare for at forbigaa nogle, kan vi ikke lade være at nævne et Par af Skolens gode Venner, som vi skylder en særlig Tak for deres aldrig svigtende Interesse for disse Besøg, Frk. A l b e r t i, Fru Oberstinde R ø n n i n g, Professor F a b r i c i u s og Borgmester K a p e r.

Sidst, men ikke mindst, skal der til Hejmdal-Studenterne lyde en varm og hjertelig Tak for den minderige Tur, der har betydet uendelig meget mere for vore Elever, end de og Skolen gennem denne Tak formaar at give Udtryk for. G. W. S.

#### A F G A N G S E K S A M E N.

I Marts er der for syvende Gang afholdt Afgangseksamen. Som Censorer fungerede Rektor A. J. West, Tønder, i Historie, Adjunkt J. M e h l, Sønderborg, i Fransk, Rektor J. M ø g e n s e n, Aabenraa, i Tysk, Adjunkt M. J e n s e n, Haderslev, i Naturlære, Lektor, Pastor C. A n d e r s e n, Sønderborg, i Naturhistorie, Rektor, Dr. Karl Mortensen, Haderslev, i Dansk, Undervisningsinspektør, Otto Bjørneboe, i Engelsk, Rektor J. H e r t z, Sønderborg, i Geografi, og Lektor I v e r s e n, Sønderborg, i Matematik — den sidst nævnte i Stedet for Viceskoledirektør H. A. Svane, der ikke kunde komme.

Den skriftlige Eksamen fandt Sted i Dagene 4.—8. Marts; den mundtlige Eksamen i Dagene 25. og 27. Februar, 1., 11., 12., 14., 16., 18., 20. og 21. Marts. Resultatet var følgende:

1. Henrik Bøvdadt (Økonom Bøvdadt) .. . . .	115	Points
2. Henrik Crone (Underdirektør Crone) + .. . . .	105 $\frac{1}{4}$	»
3. Svend Dall (Arkitekt Dall) .. . . .	115	»
4. Andreas Ehlert (Arbejder Ehlert) + .. . . .	85	»
5. Wilhelm Friis (Malermester Friis) .. . . .	103 $\frac{3}{4}$	»
6. Villhelm Grothe (Væрге: Fuldmægtig Thomsen) ..	103 $\frac{3}{4}$	»
7. Marianne Hansen (Smed Hansen) + .. . . .	88 $\frac{3}{4}$	»
8. Gudrun Haussen (Ingeniør Haussen) .. . . .	120	» Udm.
9. Christian Jessen (Enke Jessen) + .. . . .	85 $\frac{3}{4}$	»
10. Thorvald Jørgensen (Snedker Jørgensen) + .. . . .	93 $\frac{1}{4}$	»
11. Johanne Kock (Skolebetjent Kock) .. . . .	114 $\frac{3}{4}$	»
12. Christian Madsen (Toldkontrollør Madsen) + .. . .	97 $\frac{1}{4}$	»
13. Paula Metz (Snedker Metz) + .. . . .	93 $\frac{1}{4}$	»



AFGANGSKLASSEN OG DENS LÆRERE. Marts 1929.

14. Christine Neergaard Møller (Konsul Neerg. Møller)	117	Point
15. Villy Pedersen (Overportør Pedersen) . . . . .	120	» Udm.
16. Ferdinand Reiser (Handelsmand Reiser) + . . . . .	88	»
17. Niels Selsbak (Rentier Selsbak) + . . . . .	82½	»
18. Ferdinand Suhr (Arbejder Suhr) + . . . . .	82½	»

Eksamen er afholdt efter samme Regler som Præliminærekksamen i Danmark. Til at bestaa kræves 69½ Points, naar Eksamen tages med Engelsk, Tysk og Fransk, 65 Points, naar Fransk udelades (+). Til Udmærkelse kræves 120 Points.

#### A F S L U T N I N G S F E S T E N

fandt Sted Lørdag den 23. Marts Kl. 12¼. Skolens ældste Elever samledes med Dimittenderne, Fortsættelsesklassen og Forældrene. Dette er den aarligt tilbagevendende Højtidelighed, som baade af Lærere, Elever og Forældre imødeses med ikke ringe Forventning. En travl Tid for Elever og Lærere er afsluttet, en tiltrængt Ferie for de sidste venter.

Da Skolens store Silkebanner blev baaret ind af Spejdere, rejste Forsamlingen sig, og Flaget blev plantet ved Siden af Talerstolen med to Spejdere som Fanevagt. Paa Talerstolen stod der smukke Tulipaner.

Efter et Forspil paa Harmoniet ved Lærer N. J. Billum sang Forsamlingen »Den signede Dag«. Saa talte Skolens Rektor, Dr. phil. Andr. Hanssen:

En af Bibelens Mænd, Pavlus, har mesterligt skildret et Væddeløb, som han vel har overværet det i Grækenland og Rom. Han siger: Glemmende alt bag, skuende fremad, iler jeg mod Maalet, gripende det. Det samme vil jo kunne siges om mange andre Ting. Naar et Maal skal naas, gælder det om at glemme, hvad der ligger bagved, ile fremad og gribe Maalet.

Dette gælder ogsaa, naar en Eksamen skal tages. Det er jo ikke saa meget Pointstallet, det kommer an paa; vigtigere er det, at der sættes noget ind. Naar alt andet kan glemmes, saa naas ogsaa det, der holdes for Øje. Saadan har det været her paa Skolen den sidste Maanedes Tid. Eleverne ilede fremad og rev andre med, Hjemmet fik det at mærke. Nu naaedes Maalet, og et Resultat blev vundet. Bogen og Skolen lukkes. Et Øjeblik lægges det hele saa til Side, mens vi samles til en Højtidsskund.

Der var engang en rig Mand, der i dyre Domme købte sig et Par smukke Heste, som han selv vilde køre. Hvem der havde set disse Heste, vilde en Tid senere ikke have genkendt dem. Deres Blik var blevet sløvet; de kom luntende som Daglejerheste, deres Udholdenhed var gaaet stærkt tilbage, de skæmmede sig i alle Maader trods godt Foder.

Saa blev der tilkaldt en kongelig Kusk, og snart genvandt de den gamle Spændstighed. Rigmanden havde kørt dem efter Hesteforstand, Kusken kørte dem efter Kuskeforstand.

Saaledes fortæller Søren Kierkegaard. I har faaet spændt slige Heste for jer Vogn; det gælder nu om, hvorledes de bliver kørt. Der maa en kongelig Kusk til at lede dem, og det maa I sørge for. Naar de unge kommer ud i Verden, kan de blive svært skuffede. De havde maaske tænkt sig det hele anderledes. I husker Tietgens Forhold, men ogsaa, at han havde den rette Kusk.

Hvilke Egenskaber skal en saadan Kusk have? Jeg mener Mod og samtidig Besindighed. Det er de to Egenskaber, der har bygget Verden op.

Der er dog ogsaa en anden Egenskab, som jeg vil ønske, eders Kusk maa have, nemlig Evnen til at gøre sin Gerning af sit ganske Hjerte. Det er godt med en kølig Forstand og en stærk Vilje. Men det er meget mere værd at kunne gøre noget af sit ganske Hjerte. Er man optaget til den inderste Nerve, til Sjælens Dyb af et Arbejde, saa bliver det gjort af fuldt Hjerte. Den, der kan det, faar mange Venner. Og det er godt her i Livet at faa gode Venner; ellers kan det blive underligt øde.

Da Tietgen engang blev hædret af sine Venner, skænkede man ham Midler til Spir og Kors paa Marmorkirken; man vidste, at det vilde glæde ham mere, end om man gav ham en personlig Gave. Sagen var den, at han havde noget, som jeg vilde ønske eders kongelige Kusk. Han havde en Rude aaben mod Evigheden. Til Trods for al Optagethed be-  
tragtede han dette som det vigtigste.

Spørgsmaalet: Hvem er jeg?, Hvad skal jeg?, Hvor bliver jeg af? melder sig, og da er det godt at have en klar Rude at se igennem.

Naar I nu forlader Skolen og bliver optagne af meget andet, haaber vi dog, at Skolen maa have en lille Plads i eders Hjerte. Vi følger jer og har gode Ønsker for jer, og vi glædes ved selv den mindste Hilsen fra jer. Vi haaber, at de Kundskaber, I her vandt, maa blive dygtige Heste, der ledes af en Kusk, som ejer Mod og Besindighed, som kan arbejde med Hjertets Hengivelse, og som husker, at der er en Gud, som ser alt. —

Efter at Eleverne med Frøken Ottosen havde sunget et Par Sange, fordeltes Eksamensbeviserne, ligesom der uddeltes en Række Præmier for gode Karakterer og Flid og endvidere en Præmie til den 100. Elev, der havde taget Realeksamen fra Duborgskolen. Ogsaa Eleverne af Fortsættelsesklassen modtog enkeltvis deres Bevis.

Konsul Neergaard-Møller og Økonom Bøvad, der begge havde en Elev, som gik ud af Skolen, udtalte paa Forældrenes Vegne en hjertelig Tak til Lærerne og varme og venlige Ønsker for Skolen.

Den stemningsfulde Højtidsstund sluttede med Sangen »Der er et yndigt Land«.

## FRA DANSK SKOLES HISTORIE I FLENSBORG.

### I. Emilie Boldt.

Natten mellem den 5. og 6. Juli 1928 døde Frk. Emilie Boldt, omtrent 83 Aar gammel. Sammen med en Søster, Amanda Boldt, overtog hun i 1878 C. F. Monrads Pigeskole og ledede den indtil 1897. Hun var den sidstlevende Repræsentant for de danske Skoler i Flensborg i forrige Aarhundrede, og det berettiger, at hendes Minde faar en Plads i den nuværende danske Skoles Aarsskrift. Det er en Selvfølge, at Skolen i den nævnte 20-aarige Periode ikke kunde være dansk; men dens Ledere var danske, selv om de under Omstændighederne maatte lade deres Arbejde blive præget af, at dansk Aand og Sprog laa i Baand og Bast. Eleverne fik en grundig og fyldig Undervisning, planlagt efter, hvad man i de Tider mente var til Gavn for Ung-



EMILIE BOLDT.

dommen; navnlig blev Sprogundervisning dyrket. — Efter sin Søsters Død levede Emilie Boldt meget tilbagetrukket; men hun var glad ved at modtage Besøg af sine tidligere Elever, og da Duborgskolens Lærer-kollegium paa hendes 80-aarige Fødselsdag overrakte hende en beskeden Gave, var hun rørende taknemlig.

Efter at dansk Menighedsliv paany havde udfoldet sig i Flensborg, sluttede hun sig til og var en trofast Kirkegænger, saa længe hendes Helbred tillod hende det. Mange af hendes tidligere Elever var mødt ved hendes Begravelse paa Kirkegaarden ved Møllegade. Pastor Peter sen fra den danske Menighed talte ved Graven.

En af Frk. Boldts tidligere Elever fortæller:

Mest karakteristisk var vel for begge Frøkenerne Boldt den uendelige Højtidelighed, den Alvor, der prægede aandelig Kultur, indtil Revolutionerne omkring Midten af det forrige Aarhundred sprængte ikke blot ydre, men ogsaa indre Baand. Frøkenerne Boldt, særlig den ældre, Frøken Amanda, bevægede sig altid langsomt, værdigt, hvortil de lange, vide, mørke Kjoler med lille Slæb, den lille sorte Blondegue med Kniplinger, der hang ned over Ørene, den glatte, dybe Skilning i Haaret og den rolige Stemme bidrog. Som en høj Embedsmands Døtre — Faderen var Kasseforvalter i Slesvig for de Penge, der som Lønninger kom fra København til Embedsmændene i Hertugdømmet — var de altid korrekte. Morsomt var det, naar Frøken Boldt fortalte om Faderens Audienser hos Kong Frederik VII. paa Lyksborg, og hvorledes Faderen altid fandt paa en eller anden Undskyldning, naar han blev tilsagt til Audiens, og han vidste, at Grevinde Danner var paa Lyksborg.

Særlig Sprog og Historie var Frøkenerne Boldts Fag, og der fik vi en Undervisning, som i Omfang langt overgik de Kundskaber, Pigebørn i den Tid fik med ud i Livet i de saakaldte »højere Pigeskoler«. Der var ingen Theori, Phonetik og deslige Kunster, som den moderne Skole lovpriser; der var Hjertets gode Vilje, ren impulsiv Begejstring for Digtere og deres Værker. Med indre Glæde lærte vi Digte af Wordsworth, Shelley, Byron, Robert Burns og Felicia Hemans. Vi læste Romaner af Kapt. Marryat, Dickens og Walter Scott, men ingen Udtog med sammenstillet Glossarium, nej, Originaludgaven. Med Forstaaelse og Glæde læste vi franske Komedier af Molière og Racine, lærte lange Monologer af Athalie udenad. — I tysk Litteratur fik vi en grundig Undervisning; særlig Klopstocks ordrige Hymner, Schillers klangfulde Vers var os kære, medens Goethe stod mere i Baggrunden. »Er hat einen sehr leichtsinnigen Lebenswandel geführt.«

Historieundervisningen var Frøken Emilies Speciale: ikke blot tysk, nej, dansk, engelsk, fransk Historie fik vi Indblik i, og dikterede Aars-tal spillede en stor Rolle. Meget tit læste Frøken Emilie højt af »Webers Weltgeschichte«, og af og til fik vi Lov til at strikke derved. Mærkeligt nok var det, at vi aldrig kom ud over Napoleons Æra, skønt jeg var tre Aar i sidste Klasse, og jeg troede virkelig, at al Historie endte med Napoleons Fart til St. Helena, medens den begyndte med den Trojanske Krig. Paa den Maade undgik Frøken Emilie med velberaad Hu at komme ind paa Tiden 1848, 1864 og Bismarck.

En meget »slesvig-holstensk« Lærerinde, der var ansat hos Frøkenerne Boldt — »ach, Elisabeth, sie war so stockpreußisch« — sagde Frøken

Emilie tit senere til mig — vilde engang ved en offentlig Skoleprøve — Skolens Festdag — brillere med Slesvig-Holstens »Befrielse« 1864. Medens Examinationen foregik, underholdt Overborgmester Toosbøye sig til Frøken Emilies store og hjertelige Tilfredsstillelse højlydt med Provst Peters, lo højt og brød sig aldeles ikke om at høre den »Historie«.

I den ene Dansk-Time, vi havde i et Vinterhalvaar, læste Frøken Emilie danske Heltesagn for os, medens vi strikkede; andagtsfulde hørte vi til, lyttede og var saa optaget, at vi fortalte de andre Elever — thi Dansk var fakultativ — hvorfor et af Børnene sagde: »Ich habe auch Fakultativ-Dänisch« — om Gimmungagap, Ygdrasil, Hamlet og Regnar Lodbrog, saa de blev helt misundelige; rigtignok læste vi ogsaa hjemme, hvad vi kunde faa fat i af danske Sagn, saa den ene Dansk-Time var alligevel frugtbringende; og ved Siden af blev en hel Del Strømper færdige, der med Hensyn til Formen ikke altid var aldeles upaaklagelige; og ligefrem tragisk kunde Frøken Emilie saa se paa saadan en tyk, graa, klodset Uldstrømpe. Derfor aandede hun befriet op, da »Tante Inge« medbragte en Recept alt efter de opslaaede Maskers Tal.

Det, der prægede Frøkenernes Boldts Skole, var en Klarhed og Renhed — aandelig talt —, som vi alle havde Forstaaelse af. Vi havde virkelig Agtelse for deres retlinede, maaske tit lidt haarde Personlighed; vi saa deres Paapasselighed, deres Flid, Orden og Nøjsomhed. Der var god, ren Luft i deres Skole, og Hjertesol, skønt alle Vinduerne i de fem Klasser, der laa i en lang Række bagved hinanden, vendte mod »Nord«.

## II. Tofte.

1851 stiftedes den frie danske Menighed i Flensborg; 1. Juli indsattes den første Sognepræst ved Helligaandskirken G. Fr. A. Graae, og nogle Maaneder senere den første danske Degn, Hans Mikkelsen Tofte, der valgtes blandt de 41, som søgte Embedet. Mellen disse var



H. M. TOFTE.

den senere saa bekendte Politiker Chr. Berg. Efter Sigende var det Toftes smukke Sangstemme, der bragte ham Sejren. Han har ikke svigtet Haabet, man satte til ham. Som Menighedens Forsanger vandt han alles Hjerter og bidrog ved den livlige, smukke Salmesang overordentlig til at gøre Gudstjenesten opbyggelig og Kirken kær for hele Menigheden. Af endnu større Indflydelse skulde hans Virksomhed som Lærer blive. Den 9. Januar 1852 aabnedes den Danske Borger-skole under Afsyngelse af Inge-manns: »Nu titter til hinanden de fagre Blomster smaa«. Tofte fik ved denne Skole den betydningsfulde Stilling som Andenlærer, og det viste sig snart, at han ogsaa her var den rette Mand paa den rette Plads. Ved Toftes Sang var det, at den

danske Aand vandt Indgang i Børnenes Hjerter, saa at alle uden Undtagelse kom til at elske Danmark.

Tofte var Nordslesviger. I atten Hundrede og Tyverne var der i Tirslund en Mand ved Navn Hans Tofte. Om Sommeren var han Murer og Snedker, om Vinteren var han Lærer, og han var lige dygtig til alle Dele. Familien stammede fra Toftlund, deraf Navnet. Moderen blev Enke i en tidlig Alder og sad tilbage med smaa Indtægter og en stor Flok Børn. Af Sommerne blev to Lærere, Hans Christian Tofte og Hans Mikkelsen Tofte. I demnes Liv var som hos Moderen Guds frygt og Arbejde forenede, tillige havde han en sund, naturlig Livsglæde, der bar ham oppe hele Livet igennem og hjalp ham gennem megen Modgang og Sorg. Hertil kom, at han, ligesom hele Slægten, tidlig blev sig bevidst som dansk, besjælet af en levende Fædrelandskærlighed og derved fik noget, som i særlig Grad gav hans Liv Indhold og Rigdom. Som ung kom han paa Lyngby Seminarium oppe i Djursland og blev i Aaret 1846 dimitteret fra Seminariet med første Karakter; Tofte var derefter nogle Aar Andenlærer i Skærbæk og kom saa, som oven nævnt, 1851 til Flensborg.

Tofte kom til at bo i den gamle Præstebolig ved Helligaandskirken, og hos ham fik hans Moder sit Hjem paa sine gamle Dage; her levede hun sine sidste Aar. I Aaret 1853 ægtede Tofte Helene Margrethe Bertelsen fra Styding, og i Hjemmet i Flensborg blev hans Børn født. Med stor Dygtighed udførte Tofte sin Gerning som Børnelærer; han var afholdt overalt, og det var ham en stor Glæde, at den danske Skoles Eleveltal voksede med rivende Fart. I øvrigt var det en Fornøjelse at se, hvorledes Danskheden i Flensborg tog til i de Aar; han skriver selv i et Brev fra 1861: »Saa vidt er det da ogsaa kommet i Flensborg, at man ikke behøver at tale Tysk, om man vil. Jeg har nu været her paa tiende Aar, men taler aldrig Tysk; kun til min Barber, der er fra Berlin, maa jeg to Gange om Ugen pludre Tysk.«

I Aaret 1857, da Tofte kun var 32 Aar gammel, overrakte Kong Frederik VII. ham personlig Dannebrogskorset.

Hans velsignelsesrige Virksomhed i Flensborg blev standset i 1864. Men ogsaa i Krigstiden har Tofte faaet Lejlighed til at lægge sine ualmindelige Evner og fortræffelige Egenskaber for Dagen. Han var blandt de første, som besøgte Lazarettene og var de saarede behjælpelig paa alle Maader, skrev Breve for dem og bragte dem Bøger. Skulde man have et Billede af Tofte, der kunde give en levende Forestilling om hans hele Ejendommelighed, saa skulde man se ham i et af de Øjeblikke, naar han traadte ind i den danske Kirke efter de ulykkelige Kampe den 18. April eller den 29. Juni, da den var fuld af Krigsfanger, som laa paa Gulv og Bænke og oppe ved Alteret. Naar saa Tofte kom ind ad Døren, der oppe ved Orglet førte ind til hans Lejlighed, saa kom der en Lysning og et Liv over hele den bedrovelige, men maleriske Scene, som naar en Regnbue bryder igennem med sine spillende Farver. Han skulde nok sørge for, at der var Halm til at ligge paa, Mad og Drikke til at vederkvæge sig ved, og han forsømte heller ikke at bringe dem Salmebøger og Ny Testamenter. Til Slutning kunde man se ham oppe ved Orglet komme frem med Favnen fuld af Tobakskarduser, som han kastede i Hovedet paa de trætte Soldater, der sprang som glade Børn, der griber efter Julegaver.

Noget af det første, Tyskerne foretog sig efter 1864, var at slaa den danske Skole, som nu leledes af Tofte, i Stykker. Paa forskellig Maade søgte de at hindre Tilgang til Skolen. Lærernes Løn blev skaaret ned, og til sidst, da Tofte nægtede at aflægge Eden til den prøjsiske Konge, blev han afskediget uden Pension. Familien boede nu i en lille, indskrænket Lejlighed, og der var ofte Smalhans i Hjemmet. Men aandeligt var Tofte lige rank og frejdig. Han havde en levende Tro paa Rettens endelige Sejr, og han aflagde i de Dage det stille Løfte, at han ikke vilde klippe Haar eller Skæg, før Sønderjylland kom tilbage til Danmark. Det trak længere ud, end han havde tænkt, og han oplevede ikke 1920; men Løftet kom ikke til at misklæde ham.

Nogle Aar efter sin Afsked fik Tofte en ny Virksomhed. Da blev han Leder af Landbrugs- og Folkehøjskolen paa Aagaard i Oversø Sogn syd for Flensborg, og i denne Skole blev han den sydligste Forpost for dansk Aandsliv. Her arbejdede han under de vanskeligste Forhold med frisk og frejdigt Humør i tyve Aar, indtil 1889. Mange Elever rundt om i Nordslesvig og mange andre Steder mindes endnu hans Virksomhed med Tak. Men under de vanskelige Forhold i Sønderjylland maatte han lukke Skolen 1889; 1892 solgte Tofte Aagaard og flyttede til Fyn. Her boede hans eneste nulevende Datter, Valborg, gift med sin Fætter, den landskendte, mangeaarige Musikk lærer ved Skaarup Seminarium, H. Tofte. Der havde været flere Børn, baade Sønner og Døtre; Sønnen Jens døde som medicinsk Student i København, Datteren Helga paa Aagaard, begge af Svindsot. Det er Døtrene Valborg og Helga, der er gengivet paa det landskendte Billede af de »sønderjyske Piger«. Hustruen var ogsaa død. Nu fandt den ensomme Mand sit Alderdomshjem i Skaarup. Frejdig og livsglad var han trods de mange Sorger og den megen Modgang. I Januar 1917 døde han, over 91 Aar gammel. »Jeg vil i Kirke i Dag,« var et af de sidste Ord, han sagde. — I sine sidste Aar var Tofte blind, men han bar ogsaa det med sin vante Taalmodighed. »Skulde jeg, der har haft Lov til at se i saa mange Aar, ikke kunne bære, at jeg ikke kan se i et Par Aar,« kunde man høre ham sige.

Emil Arps.

## FRA SKOLENS DAGBOG.

Valdemarsdagen, 15. Juni, samlede Eleverne og sang to Fædrelandssange. Skolens Fane førtes ind, og Rektoren talte om Dannebrog.

Lørdagen 23. Juni var 31 af vore Elever sammen med Frk. Ottosen og Hr. Olesen, efter Indbydelse fra Hr. Overlærer Thau, i Aabenraa og dansede Folkedanse i Borgerskolens Gymnastiksal.

I Dagene 29. Juni—1. Juli deltog ovennævnte Elever og to Lærere i Folkeskolens Idrætsstævne i København. Under Ledelse af Frk. Ottosen dansede Eleverne Folkedanse. Senere spillede Drengene — under Ledelse af Hr. Olesen — Haandbold mod et Hold fra Brønshøj Skole og klarede sig saa godt, at Sejren maatte afgøres ved Lodtrækning, hvorved Brønshøj blev Sejrherre. — «Hejmdal»-Studenterne havde sørget for Indkvarteringen og arrangerede ekstra en



Sejltur igennem Havnen for vore Elever. Tidligere Borgmester og Havnedirektør Møller var en kyndig Fører gennem Raadhus, Brandstation, Glyptotekshave og Politistation. —

Skolen takker saavel de nævnte som de to Gymnastikinspektører, Frk. Else Thomsen og Hr. H. P. Laugkilde, for al Venlighed og Imødekommenhed ved denne Lejlighed.

---

Fredag den 29. Juni foregik Skolens Udflugt til Møgeltønder og Tønder. Det blev en meget smuk Dag. Møgeltønders Landmænd og Borgere havde i stort Omfang stillet deres Køretøjer til Raadighed under Ledelse af Karl Possel, og for de fleste Børn i Købstaden er der ikke meget, der kan komme op mod det at køre med Heste for. Et langt Vogntog bevægede sig ned til Grænsen ved Rosenkrans og senere gennem Højer tilbage til Møgeltønder. I Forsamlingshuset gaves der Chokolade til Madpakken og Købmand Filskov talte, hvorefter Møgeltønder Kirke, Slottet og Slotsparken blev besøgt under Ledelse af Godsinspektør Davidsen.

I Tønder begyndte vi med Vandring under Ledelse af Amtsskolekonsulent Svendsen, Dr. Lausten Thomsen og Rektor A. J. West. Vejen gik forbi Amtshus og Museum, gennem Anlæg til Tonhalle. Undervejs var vi inde i Statsskolens Festsal, hvor vi sang en Sang, og Rektor West talte. I Tonhalle var der dækket Kaffe bord, og der blev givet Underholdning af stedlige Kræfter. Militærorkesteret spillede, Dr. Lausten Thomsen og Rektor West talte, hvorefter Rektor Dr. Hanssen takkede. Militærorkesteret ledsagede Børnetog til Jerubanestationen og spillede utrætteligt til Togets Afgang.

Skolen bringer sin bedste Tak til alle vedkommende i Møgeltønder og Tønder, der paa forskellig Maade har ydet et Offer for at gøre denne Udflugt saa smuk og minderig!

---

I Løbet af Juli Maaned har omtrent 1500 Personer besøgt Duborgskolen, deraf en Del fra Norge, Sverige, Tyskland og Holland.

---

Lørdag den 1. og Søndag den 2. September foretog I. Realklasse og Fortsættelsesklassen en Udflugt til Slesvig og Dannevirke under Ledelse af Hr. C. N. Bock og Hr. Bernhard Hansen.

---

Lørdag den 8. Sept. havde Skolen Besøg af Ribe Statsseminariums Lærere og Elever — ialt 90 Personer — under Ledelse af Forstander, Frk. Joh. Mohr. —

Samme Dag ligeledes Besøg af en Klasse fra Sønderborg Stats-skole under Ledelse af Hr. Lektor Randrup og af en Klasse fra Aabenraa Statsskole under Ledelse af Hr. Lektor Bruhn.

---

Mandag den 10. September besøgte Haderslev Statsseminarium Skolen — ialt 120 Personer — under Ledelse af Hr. Forstander Georg Christensen.

---

Søndag den 30. September deltog vi med 2 Hold i Sønderborg Statsskoles Sportsstævne: Et Drengehold spillede Haandbold under Ledelse af Hr. Olesen, og et Pigehold dansede Folkedanse, ledet af Frk. Ottosen. Det blev en smuk Dag med gode Minder fra Rektor Hertz's Tale i Kongeskansen og fra Samværet mellem de fem Skolers Lærere og Elever.

---

I Dagene Tirsdag den 2. Oktober til Tirsdag den 9. Oktober opholdt vor Afgangsklasse sig i København som Gæster, indbudt af »Hejmdal«-Studenterne. Paa samme Tid var Fortsættelsesklassen i Aarhus som Gæster hos den stedlige Grænseforening. Andet Sted i Aarsberetningen fortælles om de to Ture.

---

Den 15. Oktober, Duborgskolens virkelige Fødselsdag, faldt i Aar i Efteraarsferien. Dagen blev derfor henlagt til Lørdag den 20. Oktober, der i Lighed med tidligere Aar blev fejret paa behørig Vis.

Om Formiddagen samledes alle Skolens Elever, søndagsklædte og vel-fornøjede, i Festsalen. Skolens Silkefane, der holder Fødselsdag sammen med Skolen, men er 5 Aar yngre, blev ført op til Talerstolen, medens alle rejste sig. Rektor Dr. Andreas Hanssen holdt en kort Fødselsdagstale og lykønskede »Barnet«. Som Barn betragtet havde det jo rigtignok i de 8 Aar, der var gaaet, haft en usædvanlig Vækst. Fra en lille Flok, der næppe vilde have kunnet fylde den første Række Bænke i Festsalen, er det nu blevet til en anselig Skare, der optager hver eneste Plads i den rummelige Sal. — Inspektør Arps fortalte om dansk Skole i Flensborg i forrige Aarhundrede. Foredraget var for en stor Del bygget paa hans egne Oplevelser i Flensborg og gav et smukt og opmuntrende Billede om dansk Skolerøre i Flensborg i gamle Dage. Formiddagen sluttede med en Andagt i Helligaandskirken, hvor Pastor Noack talte. Paa Skolen havde Formiddagen været festlig. Og Andagten i Helligaandskirken bidrog ikke mindst til at forhøje den glade Feststemning.

Om Aftenen samledes tidligere Elever til Fødselsdagsfestens anden Del. Festsalen var fyldt for anden Gang. Unge Mennesker, der ikke længer havde deres daglige Gang paa Skolen, men havde været med for maaske blot eet eller to Aar siden, sad nu forventningsfulde og spændte paa, hvad Lærerne vilde gøre ved dem. Det blev meget lidt med Skole i snævrere Forstand. Der blev budt paa Komædie, hvor Lærerne agerede. Deres Slid med at faa det mest mulige ud af »Aprilsnarrene« lønnes med smittende Latter og jublende Haandklap. Ved et senere Kaffebord i Gymnastiksalen vekslede Sang og Tale livligt. En tidligere Elev talte for Skolen og om de Krav, der stilles til danske unge i Flensborg. Talen hilstes med langvarige Haandklap.

Aftenen blev en baade stemningsfuld og fornøjelig Fest.

---

Sløjdinspektør Kro og Clausen besøgte Skolen den 7.—8. November og deltog i Forældremødet om Aftenen.

---

Tønder Seminariums Lærerkollegium var vore Gæster ved en Sammenkomst i Dagene 10. og 11. November. Samværet var til megen Glæde.

---

Organist E. Engelbrecht og Kgl. Kapelmusikus P. Møllerup gav en lille Koncert for Skolens Elever Lørdag den 17. November.

---

Søndag den 18. November afholdtes et Gymnastikstævne paa Duborgskolen. Fra Sønderborg Statsskole var modt et Pigehold under Ledelse af Frk. Maltbæk og et Drengehold under Ledelse af Adjunkt Adler Lund; fra Duborgskolen fremførtes et Pigehold med Frk. Ottosen som Leder og et Drengehold med Hr. Henriksen som Leder. Alle høstede meget Bifald fra den Forsamling af Forældre, Værter og Lærere, der var til Stede. Rektor, Dr. Hanssen talte for Sønderborgerne. Ved en Sammenkomst om Aftenen spillede Duborgskolens Lærere »Aprilsnarrene« — og et Kaffeboard med Taler af Rektor Hertz, Adjunkt Adler Lund, Lektor Jensen og Inspektør E. Arps sluttede det smukke Stævne.

---

Tirsdag den 20. November læste Skuespiller Sigurth fra Stavanger for Skolens Elever. Emner fra Ibsen, Bjørnson og Buhl.

---

Vor Fortsættelsesklasse besøgte den 18. December Byens Gasværk, hvor Hr. Direktør Madsen var saa elskværdig selv at vise rundt og forklare Virksomheden.

---

Kort før Julen udkom tredje Aargang af Duborgsamfundets Aarskrift som en Julehilsen til Medlemmerne.

---

Skolens Julefest afholdtes den 21. December Kl. 10 Formiddag. Herom skriver »Flensborg Avis«:

Julefest paa Duborgskolen! Hvad de Ord rummer, har man vidst i en Aarrække; det er en Time, man ikke gerne vil undvære, en Time fuld af Højtid og Stemming. Saaledes ogsaa i Gaar. Klokkeren 10 i Formiddags samledes en hel Del Forældre og andre særligt interesserede med Skolens Lærere og Elever i den af Julekærter oplyste Festsal. Lys ved Lys paa Katederet og fra to store Juletræer kastedes et varmt Skær ud over den store Forsamling.

Festen indlededes med et Præludium paa Harmoniet ved Lærer N. J. Billum og Fællessangen »Glade Jul«. Derefter talte Rektor, Dr. Hanssen til Børnene om Kejser Augustus, som ikke vilde lade sig kalde Enehersker, men i Virkeligheden var det, og som paa sit Dødsleje sagde til sine Omgivelser: »Klap nu; har jeg ikke spillet godt?«

Det var som en Skuespiller, der efter endt Spil gaar bort bag Kulisserne. Hans Liv havde været Komediespil. Men nogle Hundrede Aar efter Augustus levede i en By langt fra Rom en fattig Kontorist, der passede sit Arbejde paa Kontoret den ene Dag efter den anden mekanisk

og uden Glæde. Og som han hver Dag rev et Blad af Almanakken, vidste han, at saaledes vilde det gaa med ham, hver Dag et Blad, indtil det sidste Stykke af hans Livs Almanak var revet af. Og han var bleven lidt sur ved det. Men saa fik han en Dag sendt et lille Kort med et Billede af syngende Engle og Krybben i Bethlehem paa. En ubetydelig Hændelse, et Kort med et Billede paa, slet ikke noget usædvanligt, men hans Tanker kredsede stadig om disse syngende Engle, og med eet var det, som om han var bleven et andet Menneske; han tænkte Tanker, han længe ikke havde tænkt mere; han blev venlig, og al Surhed var som blæst bort. Der var sket noget: Han havde faaet Julens Glæde ind i sig.

Og denne Julens Glæde vilde Rektoren ønske, Børnene maatte faa, ikke alene Glæden ved at faa, men Glæden ved at give. Og denne Glæde kan hver eneste af jer, udtalte han, saa let faa; et lille venligt Ord, et »Glædeligt Jul«, et Smil kan tit og ofte faa en meget dybere Virkning, end I selv tænker. Lad os ikke glemme dem, der trænger til os!

Derpaa kom der tolv Smaapiger i hvide Kjoler, med Sølvbaand omkring det udslagne Haar, gaaende ind hver med et brændende Lys i Haanden. De stillede sig i en Rundkreds foran Katederet og sang derefter »Santa Lucia« med det smukke Omkvæd: »Derfor bærer Blus vi med Glæde!« En Dreng og en hvidklædt Pige fremsagde derefter Juleevangeliet, med de hvide, blusbærende Piger som Kor.

Efter en Solosang ved Frøken Ottosen sang Skolepigerne meget smukt trestemmig »Det kimer nu til Julefest«. Med Fællessangen »Kimer, I Klokker« og et »Glædelig Jul!« sluttede den smukke Højtid, og vel alle forlod Skolen med opladt Sind og de bedste Forsætter til at efterkomme Rektorens Ord om at sprede Glæde ogsaa til andre, og ikke glemme dem, der trænger til et venligt Ord.

---

Stud. mag. Top og stud. jur. Mærsk Møller besøgte Skolen Onsdag den 23. Januar og gav i Festsalen en munter Time med Oplæsning, Sang og Kunstner.

---

Vinterudflugten fandt Sted Torsdag den 31. Januar til Østersøbad. Elever og Lærere fordelte sig paa to udmærkede Baner ned mod Fjorden, og Kælkningen foregik med Liv og Lyst fra Kl. 10—12. Vejret var herligt om end lidt barskt. En udsendt Bil med varm Kakao og Rundstykker til hele Flokken satte Temperaturen op.

---

I Anledning af Rektorens 50-Aars Fødselsdag den 4. Marts var Eleverne samlet til en lille Festlighed i Gymnastiksalen.

---

Fredag den 22. Marts samledes alle Skolens Elever og Lærere i Festsalen for at tage Afsked med de Elever, der skulde udskrives. Rektoren talte om de to Forudsætninger for, at man fik noget ud af sin Skolegang: at man var der, hver Dag, og at man var flittig. Derefter uddeltes der 24 smukke Bøger til flittige Elever. Bøgerne er skænket af Sprogforeningen. Endvidere fik to Drengene, der især har

udmærket sig i Sløjdtimerne, et Sæt smukt Værktøj, der er skænket af Sløjdingspektør Krogh-Clausen i København.

Endelig henvendte Rektoren sig særlig til de Elever, der nu skulde forlade Skolen. Gennem en kort Skildring af Carl Frederik Tietgens Liv og Gerning blev det gjort levende for de unge, hvilke menneskelige Egenskaber, der kan bringe Fremgang og skabe Værdier for Menneskeheden. Derefter fik alle de paagældende Elever hver en Bog som Erindring om deres Skolegang. Samværet sluttede med Sangen »Altid frejdig, naar du gaar«. —

Skolen takker Sløjdingspektøren for det smukke Sløjdværktøj — og ligeledes Sprogforeningen for den store og værdifulde Gave af smukt indbundne Bøger!

---

Lørdag den 23. Marts holdtes Afslutningsfesten, der omtales andet Sted. Om Aftenen samme Dag holdt Duborgsamfundet Aarsmøde paa Skolen med Generalforsamling, Kaffebord m. m. Omtrent 125 Medlemmer var mødt.



Aarsberetning  
for  
Dansk Skoleforening  
Flensborg og Landdistrikterne

Ved Skolekonsulenten



1928-1929  
Beretning Nr. 4



PAA STADION, KØBENHAVN, SOMMEREN 1928.  
Elever fra Duborgskolen.

## LEDELSEN FOR FLENSBORG.

Grosserer Cornelius Hansen (Formand), Økonom Chr. Bøvad, Red. L. P. Christensen, Fru Red. Simonsen og Fisker Rudolph Andersen.

## LEDELSEN FOR LANDDISTRIKTERNE.

Landmand P. C. Budach, Jaruplund, er midlertidig Formand.

Skolekonsulent: Rektor, Dr. Andreas Hanssen.

## VIRKEOMRÅDER.

Flensborg: Duborgskolen, Ungdomsskolen, Kursusundervisningen, Foredragsrækken, Højskolesagen, Børnehaven, Skolerejsehjem.

Landdistrikterne: Vandrelærervirksomheden, Børnehaven i Harreslev, danske Skoler i Landdistrikterne.

## DUBORGSKOLEN.

En Aarsberetning foreligger for Skoleaaret 1928/29.

## UNGDOMSSKOLEN.

Undervisningen er bestemt for den voksne Ungdom og finder Sted om Aftenen i Vinterhalvaaret. Den begyndte Tirsdag den 23. Oktober med 125 Elever. Der undervistes i Engelsk, Stenografi, Sløjd, Haandgering og Husgering samt i forskellige Handelsfag. For første Gang blev det forsøgt at samle Husmødre til Undervisning i Skolekøkkenet, og Deltagerne — der meldte sig 17 — vil bevidne, at Forsøget lykkedes til Glæde for Hjemmene. Endvidere blev det forsøgt at koncentrere Undervisningen i Handelsfag noget mere end tidligere for at give unge Flensborgere Kendskab til danske Handelsforhold, dansk Handelskorrespondance, Regnskab m. m., og i det hele give dem en Undervisning, der med Henblik paa de særlige Forhold supplerer den Undervisning, der gives paa den tvungne, tyske Handlesskole. Ogsaa hertil var der god Tilslutning.

Det er Duborgskolens Lærere, der gennemfører Undervisningen. Grænseforeningen bærer Udgifterne.

I November Maaned talte Grosserer J. C. Paulsen for Eleverne om »Hvorfor bør unge Handelsfolk lære Handelsgeografi?« I December Maaned talte Bankdirektør Møller, Nationalbankens Filial, om »Børs og Børsliv«. Tirsdag den 18. December holdtes Julefest med Eleverne; omtrent 100 deltog, og Aftenen gik med Oplæsning, Tale, Sang og Musik. Tirsdag den 12. Februar talte Provst L. Valentiner fra Mesinge om »Mandsmodenhed«.

## KURSUSUNDERVISNINGEN.

Undervisningen i elementært Dansk omfatter Læsning, Tale og Skrift; den har fundet Sted hele Aaret ved Lærerinde, Fru Christine Kaalund. Det samlede Timetal har varieret mellem 15—18 ugentlige Timer, dels Eftermiddagstimer, dels Aftentimer. I Sommerhalvaaret har der været et Elevantal paa 30 voksne og 23 Børn, i Vinterhalvaaret 55 voksne og 26 Børn.

Undervisningen har fundet Sted dels i Tivolibygningen, dels i Duborgskolen. Grænseforeningen bærer Udgiften.



## FOREDRAGSRÆKKEN.

Under Hensyn til, at Skoleforeningen og Skolens Lærerkollegium støtter de andre Foreninger ved Gennemførelsen af deres »Underholdningsaftener«, er Antallet af egentlige Foredrag ogsaa i Aar blevet indskrænket. Ved Underholdningsaftenerne holdes der korte Foredrag.

Af saadanne Underholdningsaftener har vi i Vinterhalvaarets Løb haft 4 Gange 2, idet hvert Program er gennemført to Gange: i Flensborghus og Borgerforeningen. Den 27. og 28. September havde vi Musik ved Broager Strygeorkester og Sang ved »Flensborg Korforening (ledet af Lærer E. Olesen). 25. og 26. Oktober havde vi Korsang ved Sangforeningen »Sønderjylland«; Hr. Lærer N. J. Billum og Dr. Andreas Hanssen sang Glunter, og Frk. Ottosen fremførte Folkedanse med Elever fra Duborgskolen. 27. og 28. November opførte Duborgskolens Lærere J. L. Heibergs Vaudeville »Aprilsnarrene«. Med dette Skuespil har Lærerkollegiet iøvrigt virket rundt om i Landdistrikterne; det er opført i Aventoft, Tarup, Harreslev, Jaruplund, Slesvig, Lyksborg, Kollund og Padborg, og endelig maatte det i December opføres endnu en Gang i Flensborghus, da mange Mennesker ikke kunde faa Adgang de første 2 Aftener paa Grund af, at Lokalerne var overfyldte. Over 2600 Mennesker har ialt overværet Heibergs muntre Aprilsspøg.

Søndag den 6. Januar sang et 9-Mands Kor af Studentersangere i Flensborghus for en Forsamling paa ca. 500 Mennesker. Programmet omfattede baade danske, norske og svenske Sange.

28. Februar og 1. Marts sørgede Spejderne for Underholdningen, medens Journalist V. Lausten og Rektor, Dr. Andreas Hanssen holdt Foredrag.

Det er Grænseforeningen, der bærer Udgifterne ved disse Aftener.

## HØJSKOLESAGEN.

Under Samarbejde med Sønderjydsk Skoleforening har Dansk Skoleforening i Aarets Løb hjulpet 71 Sydslesvigere paa dansk Højskole, Efterskole eller Fagskole, nemlig 36 i Sommerhalvaaret og 35 i Vinterhalvaaret. Sammenlagt med tidligere Aargange siden 1919 bliver det samlede Antal 1268 Elever.

## OTTE DAGE PAA HØJSKOLE.

Ved et Samarbejde mellem Skoleforeningen, Sønderjydsk Skoleforening og nogle Højskoler er det i Aar lykkedes at faa ni af Skoleforeningens Medlemmer op som Deltagere i »8 Dage paa Højskole«; af disse var 4 paa Ry Højskole, 3 paa Ubberrup og 2 paa Stevns.

## BØRNEHAVERNE I FLENSBORG.

Børnehaverne i Tivolibygningen ledes af Frk. Frieda Helming. Da de skolepligtige Elever ved Paasketid 1928 forlod Børnehaven, blev der 17 Børn tilbage; men i Løbet af Foraarsmaanederne voksede Tallet til 30, saa at Frk. Helming maatte have en ung Medhjælper.

Børnene tilbringer Tiden med huslige Sysler, Frøbelske Arbejder, Sang, Sanglege osv. For at undgaa, at Arbejdet med Børnene bliver



BØRNEHAVEN I SNE.  
Tivolibygningen. Febr. 1929.

planløst og tilfældigt, samles Opmærksomheden saa meget som muligt om et bestemt Emne, der passer til Aarstiden og til de stedlige Forhold, f. Eks. »Foraar i Haven«. Men der lægges dog først og fremmest Vægt paa, at Børnene lærer at tale Dansk, hvilket som Regel sker meget hurtigt.

I August Maaned samledes Forældre og Børn til en lille Sommerfest i Harreslev. I Vinterens Løb blev der afholdt en Række Forældremøder, hvoraf 3 holdtes som Fællesmøder for alle tre Børnehaver. Desuden er der efter Jul 2—3 Gange om Maaned afholdt Haandarbejdsaftener for Mødrene, hvor der blev stukket og hæklet Sko, Strømper m. m. til Børnene. Materialet dertil var skænket af gode Venner i Haderslev. —

Børnehaven i Batterigade ledes af Frk. Christine Petersen. Den har i Aarets Løb været besøgt af 18 Børn; og nu ved Aarets Slutning, da der afgaar 4 til Skolen, er der straks indmeldt 4 nye, saa Tallet bliver det samme. Børnene beskæftiges paa lignende Maade, som det allerede er omtalt, ligesom der ogsaa holdes Forældremøder. Ved de fælles Forældremøder har bl. a. Pastor Noack og Rektor, Dr. Andreas Hanssen talt til Forældrene.

Børnehaverne modtager i Aarets Løb og især til Jul mange gode Gaver, hvorfor vi er vore Venner nord og syd for Grænsen meget taknemlige.

Grænseforeningen bærer Udgifterne ved Driften af Børnehaverne i Flensborg.

#### BØRNEHAVEN I HARRESLEV MARK.

Børnehaven i Thomasgade, Harreslevmark, ledes af Frk. Liselotte Thomsen. Ved Paasketid 1928 blev 9 af Børnehavens Elever indskrevet i Skole, og 3 andre gik ud paa Grund af Bortrejse, saaledes at der af 18 kun var 6 tilbage. I Aarets Løb er nye indmeldt,

saa at Tallet har varieret mellem 10—13. Børnehaven er aaben fra Kl. 9 Morgen til 4 Eftermiddag.

Livet i Børnehaven afveksler med Friluftsture ind i Marieskoven, hvor Svaner og Egerne iagttages, og Hindbarbuske undersøges. Enkelte Dage er særlige Festdage, saaledes 15. Juni og 6. Januar — den sidstnævnte er denne Børnehaves Fødseldag. Ved en anden Fødseldag, nemlig den 26. September, mødtes Børnene fra alle 3 Børnehaver og havde Fest sammen.

Sønderjydske Skoleforening bærer Udgifterne ved Driften af denne Børnehave.

### SKOLEREJSEHJEMMET.

Den stærke og gladelige Stigning i Turiststrømmen til Flensborg i Sommeren 1928 mærkedes ogsaa paa Skolerejsehjemmet i Søndergravene; og begge Afdelinger har i Ferietiden til Stadighed været fuldt belagt. Gymnastiksalen har det endda til Tider været nødvendigt at tage i Brug, og en enkelt Gang har et Hold maattet tage til Takke med Spejdertelte, der var rejst paa Skolens Grund.

Alt i alt har der i Sommerens Løb været indkvarteret 1350 unge, hvoraf de fleste har faaet Forplejning paa Stedet. Ofte har de besøgende Hold været langvejs fra, et enkelt endda fra Færøerne.

Skolerejsehjemmets Afdeling A sorterer under Skoleinspektør Højlund, Jagtvej 13, København, og indgaar som et Led i Skolernes sønderjydske Vandrerute.

Afdeling B sorterer under Dansk Skoleforening, Flensborg, og kan ved skriftlig Henvendelse til Foreningens Kontor, Riddergade 27, stilles til Raadighed for Skoler, Spejdere eller lignende.

I Juli Maaned sker Henvendelsen til Skolebetjent Kock, Søndergravene 36, Flensborg.

### VANDRELÆRERVIRKSOMHEDEN.

Som Vandrelærere har i Aar følgende været i Virksomhed: Niels Kjems og Fru Anna Kjems, Marta Diedrichsen, Helene Lorenzen, Anna Rasmussen, Anne Iversen og M. P. Ejerslev. Der er ligesom tidligere undervist i Dansk, Sang, Haandgerning, Gymnastik og Husflid, hvor det var muligt at gennemføre en saadan Undervisning. Et enkelt Hold (Harreslev) har øvet Folkedans, et andet Hold (ogsaa Harreslev) har haft en særlig ugentlig Aften til Oplæsning. I Tarup har Fru Hanne Petersen øvet et Hold i Folkedans. Fremdeles har der i Harreslev, Jaruplund, Aventoft, Skovlund og Flensborg været Hold, der særlig fordybede sig i et historisk Emne. Endelig har en Kreds i Flensborg en Tid været optaget af at undersøge Mindretalsspørgsmaal.

Et Forsøg paa at gennemføre Hulgerningskursus i Landdistrikterne er lykkedes godt. Frk. Diedrichsen har kunnet gennemføre denne Undervisning paa fem forskellige Steder med god Tilslutning (77 Deltagere).

Desuden har Vandrelærerne, hvor det var muligt, afholdt Møder og Sammenkomster med Foredrag og Sang — og endelig har de taget sig af Fordelingen af Læsemapper og Bøger fra Biblioteket.

Vandrelærervirksomheden har fundet Sted i Harreslev, Harreslevmark, Kobbermøllen, Tarup, Jaruplund, Langbjerg, Hanved, Hanvedmark, Skovlund, Østerbymark, Valsbøl, Agtrup og Aventoft.

Udgifterne ved denne Virksomhed bæres af Sønderjydske Skoleforening.

#### DE DANSKE PRIVATSKOLER PAA LANDET.

Dansk Privatskole i Tarup ledes af Hr. F. Dinsen Hansen. Fra Skolen foreligger følgende Beretning: Skolen har i det forløbne Skoleaar været besøgt af 12 Elever, seks Drengene og seks Piger. Til Paaske 1929 konfirmeredes 3 Elever. Der foreligger 4 Indmeldelser til det nye Skoleaar, hvorefter Elevtallet i det kommende Skoleaar bliver 13.

Sundhedstilstanden har med en enkelt Undtagelse været god. Tre af Børnene har i Sommermaanederne haft et Ophold paa Børnenes Helsehjem ved Sønder Vilstrup.

Søndag den 15. Juni afholdtes der en Børnefest paa Pladsen ved Forsamlingshuset. Det gode Vejr og den gode Tilslutning gjorde, at Festen blev yderst vellykket.

I de første Dage af vor Efteraarsferie foretog nogle af de største Elever en Udflugt til Ribe. Hr. Overlærer Skov, Ribe Borgerskole, der var os behjælpelig med at planlægge Turen, sørgede for, at vi fik det mest mulige ud af Tiden. Vi fik saaledes ikke blot set Byen med alle dens Seværdigheder, men der blev ogsaa Løjlighed til en Sejltur til Kammerlusen ved Vesterhavet. For Børnene, der endnu ikke havde set Marsken, var denne Tur baade fornøjelig og lærerig. — Vi takker Hr. Overlærer Skov og de Hjem, der saa gæstfrit tog sig af Børnene under vort Besøg.

Ved Juletid holdtes der som sædvanlig en Fest for Børnene i Forsamlingshuset. Frk. Maren Sørensen, Valsbøl, hjalp os som i de andre Aar med at bringe den rette Stemning over Festen.

Ligesom i de forrige Aar modtog vi atter denne Gang en Bogpakke fra Fru Redaktør Thomsen i Haderslev. Vi takker for de gode Bøger, som Børnene har megen Glæde og Nytte af!

Mellem vor lille Skole og Roskilde Kathedralskole har der udviklet sig et særligt Forhold, der i Forfjor gav sig Udslag i, at vi fik en værdifuld Bogsamling. Vi har nu mange gode Venner blandt Lærerne og Eleverne, der forstaar os og vil række os en hjælpende Haand i et og andet. Det er vi glade for og bringer herved vore trofaste Venner, blandt hvilke vi særlig nævner Hr. Adjunkt Aage Knudsen, en hjertelig Tak for alt, hvad de hidtil har været for os!

Kobbermølleskolen, Den sønderjydske Dags Skole, ledes af Hr. August Rattenborg. Elevtallet har i det svundne Aar været 13. Af dem udskrives ved Paaske 1929 paa Grund af Konfirmation 3 Elever; der er indmeldt 4 nye Elever, saaledes at der bliver 14 Elever i Skoleaaret 1929—30. Fra Skolens Leder foreligger følgende Meddelelser angaaende Skoleaaret og Arbejdet:

Der har været holdt Skole i 227 Dage. Skolebesøget har været 94,6 %; Forsømmelse paa Grund af Sygdom: 4,6 %, anden lovlig Grund: 0,7 %, uden lovlig Grund: 0,1 %.

I Sommerens Løb har Skolen haft Besøg af en hel Del Venner, der ønskede at se Skolen. Af saadanne Besøg skal her nævnes: 15. Juni var Odder Friskole under Ledelse af Thorvald Madsen vore Gæster. Dagen derpaa havde Skolen her sammen med dem og Tarup Skole en



KOBBERMØLLE-SKOLEN: ELEVER OG LÆRER.  
Januar 1929.

Udflugt til Slesvig og Dannevirke. Det blev en fornøjelig og indholdsrig Udflugt. Den 30. Juni havde vi Besøg af Tyrstrup Lærerkreds, og i de første Dage af August gæstede en Kreds af vore Venner fra Aarhusegnen Skolen. Vi har været glade ved at modtage alle Gæsterne og haaber, at det har været til gensidig Berigelse.

Børnenes store Oplevelse var dog deres to Dages Sommerudflugt til Haderslev og Ørby, hvor vi var indbudt som Gæster i Hjemmene. Her genopfriskede de gammelt Venskab fra Sommeren forud, da Ørby Skole havde været vore Gæster. Det var en Tur, de levede længe paa.

Julefesten indledede vi med at se Juleeventyret paa Teatret den 19. December. To Dage efter holdt Skolen sin egen Julefest, hvortil foruden Børnene ogsaa deres Forældre og Søkende var mødt. Festen formede sig som de andre Aar, med Taler og Sang, og Dans om Juletræet, med en Julemand, der uddelte Godter — og et Kaffebord til Slut. — Mange havde tænkt paa os med Gaver til Julefesten. Fra Odder Friskole kom en Boggave, fra Skoleudvalget i Aarhus, fra Ning Herreds Sønderjydske Forening, fra Sønderjydske Forening for Aarhus og fra Fru Marie Rasmussen, København, andre Gaver, som vi herved bringer vor bedste Tak for.

Den 11. Februar havde vi en lille Fastelavnsfest, der morede Børnene meget, selv om vi af Pladsmangel var hindret i at slaa Katten af Tønden.

Hele Vinteren har vi haft 6 Elever til Sløjd, hvori de alle har været stærkt interesseret.

Den 13. Marts afholdt vi vor Aarsprøve, som Dr. Andreas Hansen overværede. Forældrene var mødt næsten fuldtallig, og de fulgte interesseret Børnenes Ydelser. Christian Nielsen fik som Gave Lauritzens Bog: »Da Sønderjylland vaagnede«, og Anna Simonsen: A. D. Jørgensens »Fyrretyve Fortællinger«. Fra 1. November til 14. Marts afholdtes ved Skolen et Aftenkursus for voksne, der dog gennemgaaende var ældre. Vi begyndte med 12 Elever, hvoraf de 10 regelmæssig har be-

søgt Undervisningen. Der blev undervist i 4 Timer egentlig i dansk Læsning og Skrivning samt læst op af danske Digterværker.

Fra 1. November til Julen afholdt Frk. Anna Rasmussen et Sykursus, hvori der deltog 6 Elever.

---

Dansk Privatskole i Jaruplund ledes af Frk. Amalie Rattenborg. Fra Skolen afgives følgende Aarsberetning:

Ved Skoleaarets Begyndelse i April 1928 var der 14 Elever. Af disse er to bleven konfirmeret og to udmeldt for at optages i den katholske Kostskole i Flensborg. Da der igen er indmeldt to som Begyndere, bliver Skolens Elevantal i det kommende Skoleaar 12.

Der undervises i almindelige Skolefag, dog har Tysk en fremragende Plads. Desuden underviser Lærer Kjems Drengene i Sløjd. Skolen har en værdifuld Bogsamling og Børnebibliotek, sidstnævnte bliver flittig benyttet, ogsaa af udgaaede Elever.

Den 21.-22. Juni havde Skolen sammen med Kobbermølleskolen en meget vellykket Udflugt til Haderslev og Ørby, hvor Eleverne var Gæster i Hjemmene. Efter Sommerferien havde de smaa deres sædvanlige Tur til Lyksborg, hvor de morede sig udmærket. Saa havde vi endnu en Søndag en Heldagsudflugt til Stranden, hvori Forældrene deltog.

Sommeren bragte os mange Besøg, som viser en levende Interesse for Skolen.

Julefesten afholdtes den 20. December og fejredes paa sædvanlig Maade. Maren Sorensen var ogsaa i Aar Gæst og talte til Børnene.

Fastelavnsmandag festligholdt vi ved at slaa Katten af Tønden.

Desværre maatte Undervisningen paa Grund af Lærerindens Sygdom i Tiden fra 15. Januar til Paaske overtages af en Vikar.

---

Dansk Privatskole, Harreslevmark, ledes af Hr. Hans Meng. Da Forældrene ikke var tilfredse med den offentlige Skole, der var indrettet for det danske Mindretals Børn, blev de paa et Møde den 15. Febr. enige om, at alle Elever skulde udmeldes. Dette skete. Udmeldelserne tilsendtes Hr. Skoleraad Grøndahl — sammen med en Meddelelse om, at der vilde blive søgt oprettet en privat Skole.

Paa et nyt Forældremøde den 23. Febr., hvor ogsaa Skoleforeningens Ledelse var til Stede, var der fuldstændig Enighed om Oprettelsen af en privat, dansk Skole. Derefter tilsendte Skoleforeningen Regeringen i Slesvig en Skrivelse, hvori det meddeltes, at Skoleforeningen agtede at oprette en dansk Privatskole, Harreslevmark, Thomasgade 20, og der indgaves en Ansøgning for Lærer Meng som Skolens Leder.

Den 2. April 1929 forelaa Meddelelse fra Regeringen med Koncession for Lærer Meng.

Den 5. April 1929 begyndte Skolen med 15 Elever.

---

Udgifterne ved Driften af Skolerne i Tarup, Jaruplund og Harreslevmark bæres af Sønderjydske Skoleforening, der ledes af Landstingsmand Jepsen Christensen, medens Udgifterne til Kobbermølleskolen bæres af Grænseforeningens Amtssammenslutning for Aarhus og Randers, ved Forstander Christensen Maarssø, Ask.

## DANSK SKOLEFORENING

afholdt Aarsmøde og Generalforsamling Fredag den 11. Maj 1928, Kl. 20, i Borgerforeningens Lokaler. Mødet lededes af Formanden, Grosserer Cornelius Hansen, der bød Velkommen til den talrige Forsamling og foreslog at synge Sangen »Det haver saa nyligen regnet«. Derefter foretoges det aarlige Valg af Tillidsmænd og Revisorer; paa nogle faa Undtagelser nær, hvor der manglede en Stedfortræder, blev det Genvalg.

Derefter gjorde Rektor, Dr. Andreas Hanssen Rede for det reviderede Regnskab, der godkendtes uden Drøftelse. Endelig aflagde Dr. Hanssen en udførlig Beretning om Virksomheden i det forløbne Aar — og afsluttede med følgende Udtalelse:

Endelig vil jeg om Mindretalsspørgsmaalet sige, at vi maa fastholde Kravet om, at Forældrenes Ønske ved Valg mellem dansk eller tysk Skole er afgørende. Det synes nu, som om denne Tanke er ved at sejre i Forholdet til Mindretallene inden for det tyske Rige, og vi venter, at det vil ske over for det danske Mindretal inden alt for lang Tid.

Med Hensyn til det økonomiske Grundlag for Skoleforeningens forskellige Virksomheder, da foreligger det jo dels som Tilskud fra den danske Stat, dels — for bestemte Omraader — ved Tilskud fra »Sønderjyds Skoleforening« og Grænseforeningen. Endvidere har Sprogforeningen skænket Bøger til Konfirmander og til flittige Elever; Skole-rejseinstitutionen i Danmark har hjulpet med at oprette et Skole-rejsehjem i »Tivoli«-Bygningen. En Komité i Aarhus har fremskaffet Midler til Kakaobespisningen. Skoler og Børnehaver har fra mange private modtaget Boggaver med mere. Elever fra vore Skoler har været paa Rejse, hvor der er vist dem megen Venlighed og Imødekommen . . . Der skal fra Dansk Skoleforenings Side lyde en Tak for al Støtte og Venlighed i det svundne Arbejdsaar! Det gælder Statens Udvalg, det gælder de nævnte og unævnte Foreninger, det gælder private fra alle Egne af Danmark. Jeg tror, at en stadig videre Kredts forstaaer og værdsætter det Arbejde, der gøres inden for Dansk Skoleforenings Rammer. Vi ønsker ingen Strid, men kun, at enhver, der selv vil være dansk, uhindret kan hente sin aandelige Næring hos det Folk og i det Sprog, som vedkommende selv ønsker. Og heri haaber vi paa Forstaaelse fra tysk Side og paa Medhu og Støtte hos vore Folkefæller. —

Dr. Hanssen sluttede med en Tak til Skoleforeningens Bestyrelse og Tillidsmænd for godt Samarbejde og en Tak til sine Medarbejdere i Skole og Kontor, i Kursus og Børnehaver, i By og paa Land, for godt og samvittighedsfuldt Arbejde.

Grosserer J. C. Møller havde været glad for at høre denne Aarsberetning, der gav et udmærket Indtryk af det Arbejde, der er gjort i det forløbne Aar. Han understregede Skolens og Kirkens Betydning for det danske Mindretal. Vi ved, hvad Skolen har gjort og fremdeles udretter paa kulturelt Omraade, og det er vi den og dens Lærerkrafter Tak skyldige for. Denne Tak vilde Taleren gerne rette til Duborgskolens Leder, Dr. Hanssen. — Forsamlingen sluttede sig hertil ved at rejse sig.

Økonom Chr. Bøvad t vilde i Tilslutning til Aarsberetningen gerne rette en indtrængende Henvendelse til Danske baade nord og syd for Grænsen om at bruge det danske Sprog saa meget som muligt. Det er et Forræderi mod vort skønne Sprog, hvis vi ikke benytter os af det ved

enhver mulig Lejlighed. Vi kan kun gavne os selv ved at bruge vort eget Maal; det bør ogsaa de Landsmænd vide, der kommer herved fra Kongeriget. (Stærk Tilslutning.)

I Tilknytning til en Udtalelse i Aarsberetningen vilde Typograf Chr. Friis, der er Medlem af Forældrerådet ved den danske Kommuneskole i Flensborg, fremsætte nogle Ønsker vedrørende denne Skole. Det var til Skade for Skolen, at den laa i en Udkant af den vidtstrakte By. I vor Tid, da Idrætten spillede saa stor en Rolle, maatte en god Skole ubetinget være forsynet med Gymnastiksal. Desuden var det meget ønskeligt, at Kommuneskolen havde Sløjdlokale og Skolekøkken til Raadighed, og Tyskundervisningen ved Skolen burde, i Betragtning af Flensborgs Stilling som Grænseby, udvides en Del. Samtidig burde Skolen i højere Grad have Præg af dansk Mindretalsskole.

Borgerrepræsentant S. M ün c h o w, der havde Børn i den sydlige Afdeling, understregede stærkt Nødvendigheden af, at der stilledes en passende Skolebygning til Raadighed midt i Byen, saa de to Afdelinger kunde samles til en vel udbygget Kommuneskole.

Der udspandt sig en lang Drøftelse, og Forhandlingen endte med Vedtagelsen af følgende Udtalelse:

Dansk Skoleforening, samlet til Aarsmøde i Flensborg den 11. Maj 1928, henvender sig herved til Byens Skolemyndigheder, idet en Forbedring af den offentlige danske Folkeskole i Flensborg maa anses for ubetinget nødvendig.

Det maa for det første kræves, at Undervisningen i denne Mindretalsskole ledes i Mindretallets Aand; derfor maa Forældrekrædsen have en afgørende Indflydelse paa Udvælgelsen af Lærerkrafterne.

Der bør stilles Midler til Raadighed til, at Lærerne kan dygtiggøre sig, saa at de bliver i Stand til at gennemføre denne Undervisning paa en fyldestgørende Maade.

Den danske Kommuneskole, som søges af Børn fra hele Byen, lige fra Klus til Engelsby, maa dernæst have en passende Bygning, der er saaledes beliggende, at alle Skolens Elever kan samles paa eet Sted, og der bliver Mulighed for en mere udviklet Undervisning. Den nuværende Ordning, med en Hovedafdeling i en Udkant af Byen og en mindre Afdeling i en tysk Skole, har vist sig at være til Skade for Skolens Virksomhed.

Vi anser det for paakrævet, at den danske Kommuneskole, der ikke maa være daarligere stillet end Byens andre Borgerskoler, forsynes med Gymnastiksal, Sløjdlokale og Skolekøkken. Med Henblik paa Flensborgs Stilling som Grænseby bør Tyskundervisningen i Skolen udvides; men samtidig maa der af denne Mindretalsskole ventes et mere planmæssigt og indgaaende Kendskab til dansk Historie, danske Sange, dansk Litteratur og dansk Land.

— Til Slutning udtalte Grosserer H a n s e n en hjertelig Tak til Dr. Hanssen og alle Medarbejderne ved de danske Skoler for deres Virke.

Paa Grundlag af ovenstaaende Resolution er der blevet forhandlet med Skoleraad. Dr. Sievers, der har stillet sig meget forstaaende. Samtidig med, at Duborgskolens Ledelse har indsendt det i Aarsberetningen gengivne Andragende, har Kommuneskolens Forældreråd indsendt et Andragende om en Æ n d r i n g a f K o m m u n e s k o l e n s F o r h o l d. En Afgørelse er ikke truffet; men der foreligger et Svar fra



Regeringen i Slesvig den 12. April, hvori der meddeles fra Ministeren, at en mundtlig Forhandling synes nødvendig, og at denne tidligst kan finde Sted i anden Halvdel af Juni Maaned.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Forældrenes Ret til ubindret at vælge mellem dansk og tysk Skole for deres Børn, et Krav, som Dansk Skoleforening Gang paa Gang har stillet, er der i »Amtliches Schulblatt für den Regierungsbezirk Schleswig«, Nr. 3, for 1. Febr. 1929 fremkommet en Forordning, der paa visse Punkter ændrer og udfylder Bestemmelserne af 9. Febr. 1926. Indholdet er følgende:

»Om Mindretal-Skoleforholdene i Grænseomraadet af Slesvig Regeringsdistrikt har Kultusministeren udstedt en ny Forordning, ved hvilken de gældende Bestemmelser er ændrede paa følgende Maade:

I Kredsene Sydtønder samt Flensborg By og Flensborg Landkreds skal man stedse for rigstyske, folkeskolepligtige Børn, som tilhører det danske Mindretal, som bor i et og samme Skoleforbund eller i en saadan Afstand fra det, at et regelmæssigt Skolebesøg kan anses for sikret, anerkende en Trang til Oprettelsen af private Folkeskoler med dansk Undervisningssprog, medmindre der ved offentlige eller private Folkeskoler paa tilstrækkelig Maade er sørget for de Børns Skolegang, der tilhører det danske Mindretal. Ved et ordningsmæssigt Besøg af disse Skoler efterkommes Skolepligten.

Udgør Antallet af de folkeskolepligtige Børn, som besøger en privat, dansk Mindretals-Folkeskole, mindst 10, skal der ydes en Statsunderstøttelse til denne private Folkeskoles Underhold. Der tages ikke Hensyn til Forandringer i Elevantallet i Løbet af et Skoleaar. Statsunderstøttelsen skal i Regelen udgøre 60 Procent af det Beløb, som medgaar til Løn for den fuldt sysselsatte Lærer (Lærerinde). Stiller Staten eller Skoleforbundet gratis Lokaler til Raadighed for en Mindretalsskole, kan Lejen fraregnes som en Del af den kontante Understøttelse.

Under dansk Mindretal i de foranstaaende Bestemmelser Aand forstaaes de Folkedele i Riget, som bekender sig til dansk Nationalitet. Tilkendegivelsen af, at vedkommende tilhører Mindretallet, maa hverken kontrolleres eller bestrides. At et Barns Navn opføres paa et Andragende om Oprettelse af en Mindretalsskole, eller at det anmeldes til en Mindretalsskole af den, som opdrager Barnet, gælder som tilstrækkelig Tilkendegivelse af, at Barnet tilhører Mindretallet.

I det øvrige Statsomraade finder Bedømmelserne for det polske Mindretals-Skolevæsen tilsvarende Anvendelse paa Ordningen af det danske Mindretals-Skolevæsen.«

Dansk Skoleforening har med Tilfredshed taget denne Forordning til Efterretning og haaber, at den gennemføres efter sin Aand og Mening.

Forhandlingen med Regeringen i Slesvig angaaende Statsstøtte til de private Skoler i Jaruplund, Tarup og Kobbermøllen resulterede i, at der bevilgedes et Aarstilskud paa henholdsvis 672, 624 og 624 Rm.